

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII., Rökk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Szövetkezeti kongresszus.

Budapest, szeptember 5.

(G—a) A nemzetközi szövetkezeti kongresszus ma nyílt meg Budapesten. A mérhetetlen latifundiumok boldog tulajdonosainak tehát alkalma nyílik megint, hogy fejüket tenyerükbe hajtva, mélyen gondolkozzanak azon, hogy miképpen segítsenek a kisémbereken s miképpen kötézzék be azokat a sebeket, amelyeket az élet szilaj versenye s a történelmi fejlődés harsány üttöttek a föld és munka proletárjain. Azt kell föltennünk, hogy a szövetkezeti eszme európai hírű bajnokait ez a gond és ez a világhistóriai fájdalom hozta ide. Azért jöttek, hogy megtekintsék ezt a földet is, amelybe csak nemrég vetették el a szövetkezeti eszme magvát, hogy lehajoljanak a termő talajhoz s úgy nézzék, figyeljék, nő-e hát a vetés, kikelt-e a mag, amelyről azt hirdetik a gazdák, hogy abból nemesak kenyér, de kalács is lesz a szegény ember számára. A gazdának kell érteni hozzá. Nekik kell megmondaniok, hogy az kelt-e hát ki a magból, amit ők akartak, avagy egyéb. A kisémbere boldogult-e általa jobban, avagy más valami történt, amihez sem a szövetkezetnek, sem a gazdának, sem a gazdaságnak semmi köze. Hát mi tudnánk valamit ajánlani az európai uraknak. Azt, hogy hajoljanak közel a magyar földhöz, hallgassák meg ők maguk, hogy miféle zugás hallatszik annak

mélysegeiből, s meg fogják tudni, hogy ez a zugás egészen másfajta, mint az a zörgés, amelyet a szövetkezeti eszme magyarországi bajnokainak reklámkereszlői idéznek elő. Menjenek ki a magyar falvakba, a magyar vidék kis városaiba s ha csakugyan tudni akarják, hogy a fogyasztási szövetkezetekkel mit értek el, megtudhatják. Megtudhatják, hogy a fogyasztási szövetkezetek beváltak nálunk is, mint majdnem mindenütt Európában. Pompás fészkei lettek itt is a reakciónak és minden konzervatív ideának, pompás eszközei a korteskedésnek, pompás várai a felekezeti visszavonásnak és sirásói a kiskereskedésnek. S ha erre aztán azt mondják az urak, hogy most már látták a termést s meggyőződtek róla, hogy magyar földön is az termett belőle, ami Európa legtöbb államában, akkor igazi tanulságokkal térhetnek vissza hazájukba.

A szövetkezeti eszme minden harcosa, akármely politikai ideál hevítette is, mind megegyezett abban, hogy a szövetkezet az a esodálatos gyógyszer, amelytől meggyógyul a kisémbere. A kommunista Owen Róbert épp ugy esküdött rá, mint a liberális Schulze-Delitzsch s mint az agrárius Raiffeisen. Mindnyájan hitték s vallották, hogy a szövetkezetekkel fogják elsimitani azokat az ellentéteket, amelyek a főke s munka között vannak, s valamennyi azt hitte, hogy ő az a hajós, akinek csak ki kell öntenie a szövetkezeti

eszme olaját, hogy egyszerre lecsön-desedjék a szociális forradalom haragos tengere. Pedig ezek az emberek komolyan és őszintén vették a dolgot s nem gondoltak arra, hogy az olajat, melytől a tenger esőndjéjé remélték, arra is föl lehet használni, hogy politikai pártok fogják vele a szavazók hátát kenegetni. A szövetkezeti eszme, minden helyessége mellett is, a gyakorlatban nem vált be, mert kortes-eszközzé vált a pártok kezében. Franciaországban a szövetkezeti boltokban bujtak meg a köz-társaság és a szabadság ellenségei s a legprozaibb árucikkek fölött nyujtott egymásnak kezét a feudális arisztokrácia, a hadsereg és a klerikalizmus. Németországban a liberalizmus indult először harcra a szövetkezeti boltokból, aztán a klerikális junkerek építettek barrikádokat a boltok kávé- és rizskásás-zsákjaiból, sőt a szociáldemokrácia is fölkeresi az ily-fajta torlaszokat. Angliában, a szövetkezetek klasszikus földjén is a szocializmus áll őrt a szövetkezeti boltok ajtajában. És minálunk?

Tessék meggyőződni róla, hogy a szövetkezetek minálunk is melegegyai a reakcionárius politikának és a nemzetiségi vidékeken a legkedvesebbek.

Ime, ezek azok a tapasztalatok, amelyeket mindenki megszerezhet, aki nem az elfogultság szemüvegén keresztül nézi a dolgokat. De az elfogultak, akik rendesen jók és kedvesek, akik idealisták s akiknek lel-

TÁRCA.

Az áji völgyben.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Irtja: Nógrádi László.

Még hajnali álomba merülve a mező. Lenge ködfoszlányok szállonganak fel a völgyből, a rétről s széles fehér szalagrá fonódnak egybe a rétség közepén futó víz fölött. Finom ködlő s tükörség főd mindent; lenge szüzsies fátyol, amelyet még nem lebbentett el a hajnali szellő. Már itt setteg pedig ez a pajkos urfi. Itt setteg körülöttem is, szerelmenes simud végig arcomon, maglibbent kalapom szélét, csupa kíváncsiság, hamisság. Örök ifju, boldog ifju: minden hajnalban újra születik. Erdők titkos ligeteiből száll ki, virágkelyhek illatos bölesője ringatja, akkor száll csak, mikor rózás, mosolygó az ég.

Nézem az áji völgyet, szemem félig le-bunyom: lelkeim elmúlt álmokba, szőtfoszlott emlékekbe süllyed. Régt volt, elmúlt, nincs mit keressek bennök. Mégis, hogy az áji völgyet látom, felpattan a sok év hantja alá temetett sir és szállnak belőle az emlékek, szállnak . . . Ifju lelkeim szüzi gyönyörűséggel szárnyalt egykoron velők, eget csapdosva merész röpüléssel. Egykor, — ám most! . . . Állok, állok és nézem a völgyet . . . Völgyben járok már én is, nem magas hegyek

égetőre eséseim, lelkeim lángjának csapkodó tüze lehagyadt, csak a szent, erős tűz ég lelkeim mélyén, amely azoké, akikhez öket, életre szerzetem kapcsol.

Játszik a köddel a szellő, fűzfűnyokba szakítja. S e fehér köd-fűzfűnyok szállnak le a völgyön, fel a völgynek, zöld bokortól zöld bokorig. Meglepnék meg tovább szállnak, iramodnak. Mintha egy látatlan pástör terelgetné e fehér nyáját.

Néző ködfűnyokba takarított hegyek kétfelül. Csendesen, némán állnak, mint óriási sírdombok. Hol öbölle kanyarodva hajlik be a völgy, egy-egy falucska rejtkezik sűrű lombok között. Csak a kiemelkedő torony jelzi, hogy ott emberek laknak. Boldogok, nem sodorja őket a világ forogtete, e feneketlen ár, amely zugva csap arra, aki a tiszta mezők utairól jöle. Ha én is ott élhetnék, ha én is ide, virágos mezők járója volnék! Ha . . . Felsőhajdul az utszéli fák lombja, mintha mondaná:

— Ember vágját el nem éri. Földbe kerülsz, ahol megszakad a vágy és lesz álmatlan álom.

Erdő mellett visz el a poros ut. Űde illat száll ki az árnyas, hűs ligetéből. A halk erdőzsongásba madárpittyegés vegyül. Már ébrednek az erdő népe is. Leheveredem a hűs mohára s elnézem, hogy erőlődik a kis hangya óriási terhével, egy szarvasbogár lábával. Ez a kis hangya korán kelt, ő a zombék legszorgalmasabbika bizonyára. Dolgozik s aztán arasznyi léte megszakad. Kis repe-

dés lesz a sirja, száraz levél borul föléje, fejfája nincs, emléke nem marad. De ott a zombék, ő is segített megépíteni. A milliók sorát látom e kis hangya életben, akik dolgoznak és elmúlnak; pihennek aztán jeltelen sírban s minden fáradságukat jutalmul csak egy kis gödör . . .

Az áji völgy felső kanyarulatánál esonka vár bástyái nyulnak ég felé. Törött, romlott immár, hiába néz oly büszkén öblös ágyu-lyukai-val le a völgybe, nem fél a esendesen haladó utas. Más világ járja. Vigau pöffög fel hozzá a völgy közepén szaladó vonat. Füstje nagy gomolygában száll szét a völgyben, szétterül, mint egy óriási abrosz . . . Lomhán megüli a levegőt, aztán, mint a fáradt madár, ellepi a mezőt. A bűn s dicsőség egykori tanyája pedig néma megadással türi: halgatva ül a tetőn, ércnyelvei nem kiálthatnak le a völgybe. Csönd van fönt, nagy csönd, lilium-arcu várkisasszonyok, kemény daliák nem néznek le e sásfészekből. Az egész csak kriptá, amelyből halálfejjével vigyorog le rettenetesen a volt . . .

Tovább megyek a hajnali esőndben a völgyön. Kocsim lassan döcöörzik. Kocsma fala fehérlik oldalt. Lomposzörű, borzas kutya fekszik udvarán. Barátságatlanul ugat meg. Nem néz vendégnek, vagy hogy nincs a vendéghez szokva. Álmos kocsmáros nyit ajtót, ásit, ásit egyet s megpödrí összes bajusztát.

Hát már csak betérek, hogy ne essék hiába felkelése. S míg elfogyasztom az italt, szóba kez-

kében van hely a hit gyökere számára, azt fogják mondani: Igaz, rosszul csinálták a dolgot! A gyakorlatban olyan portékát is vettek föl a szövetkezeti eszme kocsijára, amely nem erre a kocsira való. Hanem azért a szövetkezeti eszme mégis olyan gazdasági formáció, amely a fejlődésnek szükséges étappeja. Pusztuljanak bele, akik utjában állanak, s vérezzenek el. Tiporja el őket úgy, mint ahogy eltiporta az első gyorsvonat az amerikai indiánokat, akik odadobták magukat a földön elé, mert azt remélték, hogy így mentik meg erdőik szűz földjét a kulturától. Haljanak meg az indiánok, de a vonatnak mennie kell!

Ennek a fölfogásnak nem egy szószólója akadt már a magyar politikuskor és a magyar publicisták között. S ki tagadná, hogy igazuk is van, ha a szövetkezet csakugyan olyan gazdasági formáció, amelynek érdekében el kell vérezni a vidéki kiskereskedőnek? Csakhogy a szövetkezet nem ilyen. Mindenütt kiélesítette az osztályharcot, megbontotta a gyökerében szétválasztotta a polgári társadalom egységét, nem segítette a kisembert, de nevelt egy új proletariátust. Igaz, megerősítette a konzervatív pártokat s új területeket hódított a reakciónak. Ezért a visszafelé botorkáló vegyesvonatért pedig nem érdemes elgázolni az indiánokat. Az egyéni kereskedés számtalan előnyeire nem akarunk itt rámutatni s nem akarjuk elmondani újra meg újra, hogy a szövetkezet milyen nehézkes, milyen távol áll attól, ami az üzleti élet főjelleme: a mozgékony és az elevenesség. Arról sem teszünk említést, hogy a magyar fogyasztási szövetkezetek mint üzleti alkotások mennyi csalódást és mennyi veszteséget okoztak éppen azoknak, akiknek segíteniük kellett volna. Csak azt mondjuk, hogy mindenki, aki a kereskedelem utjába akadályokat gör-

dit Magyarországon, az késlelteti ennek az országnak természetes fejlődését. Ezen a földön megindult az a nagy és erős forrongás, amelyen Európának minden népe keresztülesett. A kapitalisztikus fejlődés felé visz ez a gazdasági átalakulás. Ezt meg kell érteni, át kell élni, hogy a további fejlődés számára meglegyenek a szükséges alapok. Ebben az irányban haladtak újabb kormányaink is, amelyeknek az iparfejlesztés állandó programja lett. Ebben az irányban halad a közvélemény is, amely az önálló gazdasági berendezkedést sürgeti. Visszacsinálni a dolgokat, feudális imádkozásra és hatalomra berendezkedni itt ma már csak az akar, aki visszavágyódik az előjogok korszakába. Ennek az ellenfordalomnak minden eszköze és minden fegyvere szemben találja magát a haladni és fejlődni akaró nemzet erősebb fegyvereivel. Ezek pedig jó acélból valók.

BELFÖLD

Az olasz kereskedelmi szerződés. Bécsből jelenté tudósítónk telefonon, hogy Vallombrosában a kereskedelmi szerződések során az osztrák és magyar és az olasz megbízottak közt újabb ismét véleményeltérések támadtak s ma úgy Bécsben, mint Budapesten a megbízottaktól távirat érkezett, amelyben újabb utasításokat kértek. Az új instrukciókat már el is küldték Vallombrosába.

A kartell-törvény.

Budapest, szeptember 5.

A kartell-szerződések törvényhozási rendezése a legsürgősebb gazdasági feladatok közé tartozik. A kartellek kötése a fejlettebb termékek és járuléka, de rendszeresen eltér a gazdasági morál legelőnyösebb követeléseitől és tönknyomór jár egy-egy ilyen nagyipari szövetkezés nyomában. Öröndetes jelenség tehát, hogy a magyar törvényhozás besorozta a feladatai közé a kartellek legiszlatív rendezését. A kereskedelmi miniszter dr. Mandel Pál országgyűlési

képviselőt bízta meg a törvényjavaslat megalkotásával, aki nehéz feladatának jogi és gazdasági szaktudásának nagy apparátusával, a kérdés minden részletét fölfelől méltatással felelt meg. A most megjelent törvénytervezet nagyszerű, becses és jelentős munka, irányelvei a kartell-ügy valóságos monografiáját adják.

A törvénytervezet szerint a kartellek ellen az öveszközöket a közigazgatási uton és a polgári magánjog terén kell keresnünk. A javaslat álláspontja szerint kartellszerződések a köztelmi jog általános elvei szerint érvényesen köthetők. A kartellszerződésekkel okozható kár elleni óvintézkedéseket pedig a javaslat az óvintézkedéseknek közigazgatási vagy magánjogi természetűek szerint, a közigazgatás és a bíróság között osztja meg. A közigazgatáshoz tartozik az állami felügyelet a kartellszerződésekre és pedig a felügyelet két irányban. Egyfelől abban az irányban, hogy a szerződésekben foglalt kikötések a kartellköteleken kívül maradt felek szabad versenyét ne korlátozzák. Másfelől, hogy a kartellszerződések folytán az árak a nemzetgazdaságilag igazolható határon túl magasra ne emelkedjenek vagy azon alól lefelé ne essenek. A felügyeletet gyakorolja a kereskedelemügyi miniszter, aki e végből a kartellszerződések nyilvántartja. E nyilvántartást fontos jogi és célszerűségi okok igazolják. Magyarországon az iparszabadság törvényes alapján állunk. E szabadságnak célja a szabad verseny. A kartellekkel a felek saját akaratukból kivételeket alkotnak és versenyszabadságunknak önkéntes korlátokat szabnak. A közrend tehát megköveteli, hogy valamint nyilvános az iparszabadság törvénye, éppen úgy nyilvántartassanak a közönség számára és a közönség tudomására hozassanak a kivételek is, vagyis a kartellszerződésekben önként elvállalt és a szabad versenyvel ellenkező korlátok, hogy így a versenyszabadság állapota teljesen nyílt legyen. Célszerűségi szempontból a nyilvántartás azért szükséges, hogy a felek könnyen nyerhessenek tájékozást a kartell terjedelméről és tagjairól, per esetére pedig a per-jog szerint megkívánt adatokról.

A nyilvántartás akként történik, hogy a kartellszerződés a kereskedelmi miniszternek mutatatik be, aki a szerződés törzskönyvezéséről és a törzskönyvezés kihirdetéséről kívánatra másolatok kiadásáról intézkedik. Törzskönyvezés céljából részletesen állapítandók meg a törvényben a kartellszerződés alkatrészei, mint érvényességének alaki feltételei. Ez alkatrészek lesznek a kereskedelmi minisztériummal vezetett törzskönyvbe rovatosan bevezetve és a megtörtént bevezetés a hivatalos lapban ki lesz hirdetve. Az érvényesség

dünk. Csapláros uramnak nem tetszik a vidék. Pedig szép, mondón.

— Lehet — feleli s pipára tölt busan.

Borzas gyerekekfelek kandikálnak ki az ágyból. Jöcskán vannak. Nagy szemet meresztve bámulnak rám. Én meg őket nézem. Nekem is vannak ilyen aprócskák s míg a gyerekeket nézem, velük a lelkem. Velük s nem is ezeket, de az enyémet látom.

... Egy-egy falu marad el, egy-egy tornácos kastély. Kopott a címerük, kopott a faluk is.

Hej, hej, bizony az ősi földből sokat elszakított az idő... A gonosz idő, ki egyképp megtépi a rongyos eszűdát s a büszke kastélyokat, ki elnyargal felettünk, förgőget zudít ránk vagy napsugárt szór; mindegy, mégis csak elvisz egyszer. Hej, hej, mulik bizony az idő felettém is, dör szállong már fejemen. Mikor itt jártam az áji völgyben először, ragyogó tekintettel néztem végig a hosszú völgyön, melyet fényes zománcok vont be a napsugár. Széjjárásban, égbetörő sziklaeszesban lelkem mását láttam. Óh, enyéim volt a világ. Szeretlen vágyak nem bánatnak inná. Völgybe hajlanak a hegyek s lent a fenéken lágyan elsimulnak. Tekintetem ott pihen a mezőségen. Jobb itt járni, mondóm, mint viharolt paskolt meredékek szakadéka fölött, mert az is, ki büszkén jár ott fönt, lekerül egyszer a völgybe, lekerül. Oh, jobb itt lent, nagy vágyak nem bánatnak inná. Szeretettel nézem a mezők lakóinak életét: kedves előttem mindaz, ami itt

él a rögök világában: kiesi virág, viharral küzdő fa, tiszta mederben tovább surranó ér, bölöngató bokrok, rejtelmes ligetek, szongó erdő, kis bogár és kik kérges tenyérrel török a földet, lekem szerettem. Nagy erősek ők, mert a természet emléjén élnek. Itt örülök, itt otthon vagyok, lelkemben szent ihletés forrása fakadnak. Ismerjük egymást, megértjük egymást, titkunk nincs, szent friggere léptünk régtől fogvást. Nincs a miénkkel szentebb, tisztább szeretet. Ott a csinált világban nincs ilyen, ragyogó pompája, mosolya, szeretete hazug.

Amott egy kupos hegy. Nyugodt méltósággal veti meg lábát a völgyfenéken. Hány ezer esztendő vágatott el fölötte, forgatom magamban, mióta nézi az áji völgyet. Sok boldog, sok boldogtalan tekintett már fel rá. Ime, ez is piramis, évezredek néznek erről le és mindennél szentebb piramis, mert nem szolgánépek milliói csinálták, hanem a nagy építőmester, ki szabadnak teremtett mindeneket. És igéit alkotó keze erre is felírta. Embernek csodásabb amaz, a vérel, ve-rejtéssel öntözött, melynek minden porcikája káromló vád. Kedvesebb, mint ez itt, honnan fenéges erővel harsog le az isteni szózat. Örök helyett mért imádjám a mulandó semmit. Isten nyomait keresve, im, itt az örök természetben felleltem. Tisztán hallom az örök szót a hajnali eszöndben és lelkem megérti és lelkem megnyugszik benne... Emberek, kik nem láttok, jöjjetek ide s felnyílik szemetek!...

Hús forrás fölött vén fa. Lombja reszkette terül a víz fölé. Öreg már, pusztulásnak indult. Az élő hajtások közé száraz vegyül, zöld lomb lezött sok a száraz. Óriási koronája között enyegve játszik a hajnali szellő, mint ősz apa fűrtelivel a játszó kedvű kis unoka. Egy betű a teremtés könyvében e vén óriás is, mely kidülni készül. Nézem. Rováták törzsén egymásba font betű véve. Tündölvé állok meg. Ifju írta biztosan, ki itt pihenve édes gyönyörrel véste szerelmese nevé a faörökre. Ifju volt és szerelmes és öröknek hitt bizonyára ifjuságot, szerelmet. Örök lángnak a vér muló játékát, sohse muló tüznek a szív dobogását. Oh, ifju, az örök nem bennünk van, mondanád most te is, ha viharverten ide megtérnél e fa alá, az örök felettünk van, kívülünk... De itt állt az ifju és szerelmes nézett bele a hajnali eszöndben szunnyadó völgybe. És dobogott a szíve ittas szerelemtől, mikor vérgésuhan arcán az illatos hajnali szellő. Szerelmese leheltetének mondta. És nézte, hogy bontogatta rózsás szárnyait a hajnal az ég hajló peremén és ébredő kedvesére gondolt. Oh, boldog ifju! Hajnali tűz volt csak, fölkel a nap és elszállt a varázslat: virág harmatát felitta a nap lángja. És eljött az alkonyat s homály borult mindenre, — mindenre éjszaka...

Kel már a nap, felesapó lánnya szípközébe ég a hegyek tetején s eszöndben hőmpölyög alá a völgybe. A kopasz hegyörökök ráncolt homlokokkal állanak s így fogadják a nap csókját: a sugárt,

kellékei közé nem soroztatik az ár megállapítása és az árak nem törzkönyvezése, sem kihirdetése nem előzotatik. Nem mindig állapítják meg a felek az árakat. Ha megállapítják, azok sohasem fix árak, hanem csak minimális vagy maximális árak, a szerint, amint az eladási vagy bevásárlási kartellról van szó. Nincs ok arra, hogy a felek kényszerítettessenek netalan megállapított árakat nyilvánosságra hozni. A tett ajánlatokból a közönség az árakat úgy is megtudja és ha az ajánlattételnél az eladó nem közli a minimális árt, hanem ennél többet kér, a többletre nézve fennáll a korlátlan verseny, amely a kereset és kínálat törvénye szerint a lehetőség mérvében majd érvényre juttatja a minimális árt. Ennek határáig azonban a piac helyzete és a piaci árviszonyok által gyakorolható befolyásnak, vagyis a szabad versenynek mindig tért kell engedni. Az árak közzétételével pedig e verseny meg lenne hiúsítva. Hasonlóan áll a dolga a maximális árakkal. A kartellszerződések közzététele, törzkönyvezése és ennek kihirdetése, általában a kartellügy nyilvánartása oly fontos érdeke a közgazdaságnak, hogy a törvényhozásnak eszközökről kell gondoskodnia a kartellszerződések bemutatásának biztosítása végett.

Büntető jogszabályok vagy bírságok a cél elérésére alkalmas eszközöknek nem látszanak. Arról sem lehet szó, hogy a kartellszerződés kötése vagy kartell alakítása engedélyhez köthessék, amelyet a hatóság adna meg. Engedélyezés esetében — az igaz — lehetne az engedély megadásánál egyuttal a közzétételről gondoskodni. Azonban engedélyezéshez kötni a kartellt, merov ellentétben állana jogrendszerünkkel, amely a részvénytársaságok alapítását sem köti engedélyhez, hanem a társadalmi és közgazdasági tényezők önkormányzati cselekvésre bizza, a törvény által általánosságban szabályozott alakiságok mellett. A bejelentés biztosítására szolgáló eszközöket tehát ismét csak a magánjog terén kell keresnünk és ilyen alkalmas eszköznek látszik a kartellszerződés joghatályának felfüggesztése a bejelentés, törzkönyvezés és kihirdetés foganatosításáig. És pedig felfüggesztése nemcsak magának a kartellszerződés hatályának általában, hanem harmadik személyekkel szemben azon szerződések joghatályának is, amelyeket a kartellfelek a kartell tárgyát képező üzemekre vonatkozólag harmadik személyekkel kötnek. Mélyen belenyul ezen eszköz a magánjog alapelveibe, de törvényeinkben nem nélkülözi a precedenst, mert a megrendelések gyűjtéséről szóló 1900: XXV. t. c. 4. szakasza már hasonló tartalmaz.

Különben e rendelkezés alkalmazása alól nagyon egyszerűen és könnyen szabadulhatnak a felek, ha a szerződés bemutatásával, a törzköny-

a harmatot, a drága meleget. E vén kopaszok, kikén megfagyott már a mosoly s minden szigoruan rideg, nem tudnak örülni a völgy szerelmeseinek. Itt lent a nap közeledtére gyönyörtől reszket a bokor, virágkehely kitarul, meleg szerelemmel simulnak egybe a nyiladozó bimbók s himes lepkek kelnek szárnyra. Megzendül a dal fészken, ágon, fü között és bokor rejtékében. Szeresetek, szeresetek, — mondom, — tiszta szeretettel ti, erdők, mezők országának kedves boldogjai.

Hegy tetején állok, alattam az áji völgyfelek. Mint a szines abrosz festése, sorakoznak egymás mellé a szántóföldek s rét zöld táblái. A szürke poros út óriási kigyóként fekszi meg a völgyet jobbra, balra kigyózva hatalmas gyűrűkben. Faszorok, vízparti bokrok sötétellenek ki a hajnali ködből. Végignézek a völgyön, hol egykor ifjú kedvvel jártam. Elmult e tavasz, elmult! Hajnali harangszó csendül fel a völgyből, mintha mondaná: álmok, ábrándok, szálljatok, szálljatok a sírba. ... És elhagyom a völgyet, mint a temetőt, hol kedves halottunk pihen ...

vezés és kihirdetés kieszközölésével a joghatályosság feltételeit teljesítik. A kartellek kezelésére és nyilvántartására vagy a hatósági felügyelet gyakorlására külön kartellhatóság, kartelliroda vagy kartellbizottság szervezése feleslegesnek látszik; az ez iránti teendők a kereskedelemügyi miniszterre bízandók. A bíróság elébe tartozik a kartellszerződés megtámadása és a kártérítési igények érvényesítése, vagyis a peres eljárás.

A kereskedelemügyi miniszter a neki bemutatott kartellszerződést, ha az alakilag a törvényben foglalt kellékeknek megfelel, minden további elbírálás nélkül törzkönyvezeti és meghirdeti. Ha azonban a szerződés ellen érdemleges kifogása lenne, ha ugyanis a szerződés a törvényben meghatározási okul megjelölt intézkedést tartalmazna, akkor a miniszter per utján támadhatja meg a szerződést és annak megszüntetése iránt a rendes bíróság előtt indíthatja meg az eljárást. A szerződés kikötésnek, esetleg a szerződés gyakorlati kihasználásánál elkövetett károsításnak. A per viteleire a kereskedelemügyi miniszter a királyi ügyézt hatalmazza fel.

Hogy mennyire megérett a kartellügy a megoldásra, azt egyebek közt a következő igen érdekes adatok illusztrálják: A finomított kőolaj ára volt legmagasabb kartellárban 24 korona, legkisebb árban kartellen kívül 8 korona. Mostani ár kartellben 22 korona. A cukor ára volt legmagasabb kartell mellett 52.83 korona, legkisebb kartell nélkül 38.12 korona. A szesz legmagasabb kartellárban 42.50 korona, legkisebb kartell nélkül 29 korona. A rudvas legmagasabb kartellára 22.80 korona, legkisebb ára 16 korona. Szóval, a nagyipari szövetekezés méretei éppenséggel nem simulnak a gazdasági konjunkturák alakulásaihoz.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, szeptember 5.

Tizennégy napig tartott véres csaták után, melyeknél véresebb kimenetelűt az ujkori történelem nem ismer, vasárnap reggel 9 órakor a japánok megszállták Liaojangot. A liaojangi helyőrség és a vele érintkezésben állt orosz csapatok márszombaton megkezdtek a visszavonulást a Taicsiho tulsó partjára; hogy a japánok csak másnap vonultak be a városba, azt mutatja, hogy az oroszok visszavonulása szakadatlan ágyudörgés közt történt és, mint Ojama tábornok jelenti, a japánoknak jelentékeny áldozatába került. Kiderül az orosz jelentésekből is, hogy a három japán hadvezér a hátráló orosz seregnek eddig egy pillanatnyi nyugalmat és pihenőt sem engedett, folyvást sarkában vannak és Kuroki tábornok csapatai, amelyek északról elvágták utját, feltartóztathatlant nyugat felé szorították Kuropatkin vert hadát.

Egy megbízható jelentés szerint a japánok elfoglalták az utolsó magaslatot is, amely őket még elválasztotta a liaojangyantai vasutvonaltól: a japánoké tehát a mukdeni vasut és az oroszok kínai területen menekülnek tovább. Az a gyakran feltüntetett lehetőség tehát, hogy az orosz csapatokat kínai földre fogják kergetni, megint aktuális. A vége az volna az ily eshetőség következtében, hogy a kínaiak lefegyvereznek az üldözött orosz sereget és Ma tábornok, úgy látszik, azért koncentrált csapatait a határon, hogy az adott pillanatban eleget tegyen a nemzetközi jog követelményeinek.

A Liaojang északi partján még dúló csaták, egybehangzó jelentések szerint, épp oly borzalmasak, mint amelyek tizennégy napon át Liaojang vidéket vérell áztatták. A legszembetűnőbb mindenestre az a pétérvári hivatalos jelentés, hogy Stackelberg 25.000 főnyi serege Liaojangtól nyugatra el van vágva a főszeregtől. Stackelberg első szibériai hadtestének ezekben a végzetes napokban rendkívül nehéz feladat jutott osztályrészül, bár talán kevésbé volt konszolidált, mint más csapatok, hiszen azoknak a csapatoknak maradványa volt, amelyekkel Stackelberg Port-Arthur végtessé vált felszabadtási kísérletére vállalkozott. Az első szibériai hadtest az utolsó napokban mégis fényesen megállotta helyét, mert Stackelberg serege okozott oly borzasztó veszteségeket a Sausan hegyet ostromló Oku tábornoknak.

Az a feltevés, hogy a vitéz sereget Kuroki csapatai kerítették be, nem igen valószínű, sokkal valószínűbb, hogy azok a japán csapatok vágták el a főszeregtől, amelyek nemrég Inkauban szállottak partra Oku seregének erősítésére. Egyelőre be kell várnunk az érdekes hír megerősítését, a mai táviratok hallgatnak róla.

A csata még tart.

London, szeptember 5.

Kuropatkin seregének zöme Liaojangtól északkeletre még harcol Kurokival a vasut birtokáért. Az orosz seregek egy része rendetlenül menekül Mukden felé. Visszavonulásközben Kuroki serege nagy vérontás után visszazoritotta ezeket az orosz csapatokat Liaojang irányában. Pétérvárott a mostani vereséggel befejezettek tartják a hadjáratot és azt hiszik, hogy ez megpecsételte Port-Arthur sorsát is, hacsak Kuropatkin a jövő héten valami nagyobb diadallal nem köszöri ki a szenvedett csorbát.

London, szeptember 5.

Tokióból táviratozzák: Itt azt várják, hogy Kuropatkin hadereje a legközelebbi napokban egy új nagy csatában véglegesen le fog veretni s az aztán eldönti a háború sorsát.

Berlin, szeptember 5.

Tokióból jelentik a Tagblattnak: A liaojangi győzelmet a harmadik csatanap döntötte el, amikor Nodzu és Oku hadseregei kivertek az orosz jobb szárnyat harc-vonalából, amire aztán az oroszok kénytelenek voltak Liaojangtól délre levő egyéb hadállásaikat is elhagyni. E közben Kuroki hadserege két hidat vert a Tojce folyón és azon elsősorban a jobb szárnynak egy tartalék dandára kelt át, amely azonnal előrenyomult északi irányban. Eddig mind a három hadsereg veszteségét 19.000 emberre teszik. A veszteségek mindenestre oly jelentékenyek, hogy a 7. és 8. hadosztályt, amely még Japánban van, azonnal mozgósították. E csapatok egy részének az a föladata, hogy Szahalin szigetét elfoglalja; ez a sziget lesz Vladivosztko ostromlásánál a flotta működési bázisa. A japánok nagy súlyt fektetnek Szahalin birtokára, amely azelőtt az övék volt.

Szülők figyelmébe

ajánljuk, hogy az intézeti leány- vagy fiu-fehérművek megrendelést mielőbb eszközölni sziveskedjenek

Tausky J. Fiai
fehérművek gyárában, POZSONY.

Legujabb fehérmű-árjegyzék kívánuatra bérmentve.

London, szeptember 5.

A nagy nehézségek és óriási veszteségek dacára sikerült *Kuropatkinak egész seregével a Taice folyón átkelni*. Utána *Oku és Nadzu* is átkeltek az északi partra és úgy látszik, hogy a liaojangi tiznapos csapatát most *Hajjingtainál, vagy még feljebb északra, Jantajnál folytatják*, ahova Kuroki seregével előresietett.

Londoni körökben némileg csalódottan látják, hogy Oyama tábornoknak a sikere nem volt nagyobb. Alig lehet leírni azokat a nélkülözéseket és fáradalmakat, amelyeket az orosz, de még inkább a japán csapatok a legutóbbi tíz napon elszenvedtek. Egy tudósító, ki Mandsuriában egy kis csapat japán foglyot látott, azt írja, hogy ezek a katonák teljesen ki voltak merülve és majd eldőlték a fáradtságtól, mert két napot táplálék nélkül, vízzel telt lövészárkokban töltöttek. A ruhák rongyokban lógtak le testükről, cipőik pedig teljesen elszakadtak.

Oyama tábornagy szombaton késő éjjel Tokióba a következő jelentést küldte:

Kuroki hadseregének a zöme nyugat felé nyomul, de egy kis osztályt hagyott hátra Sanesangnál, hogy a menetelés alatt balszárnya védve legyen. A derék-had a Hajjingtainál lévő orosz hadállásokat még nem volt képes teljesen hatalmába keríteni. Most Kuroki bal hadoszlopa is nem messze Hajjingtaintól, az előbb említett orosz pozíciókkal szemben áll. A balszárnyon és a közepén lévő seregeink az ellenséget tovább támadják Liaojangtól délre és nyugatra. Szombaton a liaojangi pályaudvar közelében leégett több épület, melyek, úgy látszik, élelmiszerraktárak voltak.

London, szeptember 5.

Mukdenből jelentik: Az orosz tüzér-ségnek nagy segítségére voltak a léggömbök, amelyek Liaojangtól délkeletre szálltak föl és pontosan megállapították a japán ütegek állását. Vissza vonuláskor azonban az oroszok sok ágyut a sáros utakon hagytak, mert nem tudták tovább szállítani. Már a múlt szerdán elértek a japán lövegek a liaojangi pályaudvart. A vasutat csaknem kizárólag a kórházi vonatok részére és a japán foglyok szállítására veszik igénybe.

Port-Arthur ostroma.

London, szeptember 5.

Mint a *Daily Telegraph* jelenti Csifuból, Port-Arthur bombázását éjjel-nappal folytatják. Egy napon 120 granát esett a városra, de többnyire nyílt terekre. Az orosz hadihajók agyuzzák a japán állásokat. Augusztus 29-ikén a *Baján, Pereszejt, Radvizan* és *Pallada* hajók elhagyták a kikötőt és két mértföldnyire mentek ki a tengerre a nélkül, hogy a japánok megtámadták volna. A szárazföldről egy granát a *Pereszejt* sorhajóra esett és 15 embert megölt. A megsérült hajók javítását állandóan folytatják. Az élelmiszerek behozatala mindnehézebbé válik. Ugyanaz a lap jelenti szeptember 4-ől: Nogi tábornokot annyira leverték a Port-Arthurnál tapasztalt balsikernek, hogy csak nehezen lehetett visszatartani attól, hogy az ostromló hadoszlopok elére álljon. Az oroszok és a japánok Csifuban hivatalosan hírül adták, hogy a Port-Arthur előtti hadműveletekben szünet állott be. Egy nehéz orosz ágyú szétrobbant. Ebben annak bizonyítékát látják, hogy az orosz ágyúk el vannak használva.

Pétervári, szeptember 5.

Port-Arthurban a védősereg a föld alatt nagy löszraktárakra bukkant, amelyeket még a kínaiak rejtettek el. Ezeket a nagy löszkészleteket a japánok a kínai háboruban nem vették észre. Stüssel tábornokra nézve ez a felfedezés nagyfontosságú.

London, szeptember 5.

Csifuban azt beszélnek, hogy a Port-Arthur ostromló sereg 45.000 ember, amelyet most Japánból jelentékenyen megerősítettek. Azt a tervet, hogy a várat gyaloglósági rohammal vegyék be, a japánok egyelőre feladták. Hanem nehéz ütegekkel addig fogják bombázni Port-Arthurt, amíg sikerül az orosz várakokat teljesen elhagytatni. Erre azután a gyalogsági támadást megismétlik. Liaotiesannál egy ágyú felrobbant. *Erlangant és a szomszédos hadállásokat* a japánok augusztus végén hevesen megtámadták és végül elfoglalták. Az oroszok elűzték a japánokat, de ezeknek sikerült a hadállásokat az oroszokra nézve is hasznavehetetlenné tenni.

Pétervár, szeptember 5.

Csifuból táviratozzák, hogy Port-Arthur bombázása egész éjszaka tartott. A japán ostromló sereg *Vej-Hajból* eleséget kapott.

London, szeptember 5.

A *Daily Chronicle*nek táviratozzák Csifuból, hogy a 14. ezred Tokióból e héten Port-Arthur elé indult az elesettek pótlására. Az ostromló sereg most 55.000 főnyi, míg az orosz helyőrség 12.000-re apadt.

Csifu, szeptember 5.

Augusztus 27-ikén kezdték meg a japánok a második általános támadást Port-Arthur ellen. Ezt heves harcok közt augusztus 31-ig folytatták. E napon a japánok mindenütt visszavonultak, kivéve *Palungsanból*. Augusztus 31-ikén *Iesan* ellen intézett különböző heves támadások visszaverettek. 2-ikán reggel 3 órakor a japánok ismét hevesen megtámadták az oroszok baloldalt, de reggel 6 órakor visszavonultak, mire a bombázás újból kezdődött. A japánok különösen *Susiigunból* és *Palungsanból*, az oroszok pedig *Ancusanból* és *Frohlingensangból* tüzeltek. Orosz becsiések szerint a japánok az általános támadásnál 8000 embert veszítettek. Az orosz veszteségek hír szerint 3000 emberre tehető. Az ágyúharcban olykor résztvevő a kikötőben lévő hadihajók tüzérége is.

Hat új hadtest.

Páris, szeptember 5.

Kuropatkin Liaojang eleste előtt három, most pedig hat új hadtestet kér. A szibériai hadtest maradvékát *Kuropatkin* haza akarja küldeni.

A japánok hadtervei.

London, szeptember 5.

A japánok több, mint kétszáz ezer embert szántak a madszországi sereg megerősítésére. Ha *Kuropatkin Karbunban* oly erős lesz, hogy támadólag lépne föl, a japánok vissza fognak vonulni *Koreába*. Onnan az oroszok flotta nélkül ki nem szoríthatják őket. Port-Arthur eleste után a japánok megszállják *Sachalin* és *Kamcsatka* szigetét.

London, szeptember 5.

Politikai és katonai körökben élénken szellettek azt a kérdést, vajjon a japánok továbbmennek-e északra, vagy bevárják Liaojangban az oroszok támadását. Megbízható jelentések szerint a japánok egyelőre Liaojangot jövő hadműveletük északi bázisául fogják tekinteni. Liaojang megerősítésére az oroszok rengeteg munkát és pénzt fordítottak és bevehetetlennek tartották.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, szeptember 5.

— Tallian miniszter Beregben. Tallian

Béla földművelésügyi miniszter e hó 9-ikén Beregcszásra utazik a rekonstruált beregi szőlők és a hegyvidéki akció eredményének megtekintése végett. A miniszter szeptember 10-ikén délután 1/2 órakor érkezik Beregcszásra. A vasúti állomásonál *Gáthy Zsigmond* polgármester a városi tanács élén üdvözi a minisztert. Onnan beronulás a vármegyeházára, ahol a miniszter mint a főispán vendége megszáll. Rövid pihenés után a miniszter megtekinti azt a területet is, ahol az új ménlepet létesítik.

— Kassa ünnepe. Kassáról jelentik: A reggeli fényes misén, melyet a székesegyházban ma *Bubics* püspök a kassai püspökség alapításának évszázados fordulójának alkalmából szolgáltató, a kultuszminiszteren kívül valamennyi katonai és polgári hatóság képviselője volt. A mise után az egyházfőjedelem nagy számú papság kíséretében körüljárta a dómot s visszatérve a templomba, *Ruschek* Antal győri apátkanonok mondott nagyhatású szentbeszédet, majd pedig az énekár egyházi énekeket adott elő katonazenével. A délelőtti folyamán Kassa város törvényhatóságának bizottsága tiszteltet a püspöki palotában. *Münster* Tivadar polgármester meleg szavakban üdvözölte Kassa nagynevű püspökét, akinek a város fejlődése körül igen nagy érdemei vannak. *Bubics* püspök meghatóttan mondott köszönetet s szavait ezzel végezte:

Nemes Kassa város küldötteiként jöttem el önök én hozzám, hogy az évszázados jubileumát ünneplő püspökséget tiszteljek meg megjelenésükkel. A kassai püspökségnek rövid egy évszázad folyamán nagy eredményeket és szép sikereket adhatott elérnie, amiben kétségkívül a legjelentősebb része van a derek város kiváló polgárságának. Midőn tizenhét évvel ezelőtt ezen egyházmegyére élére rendeltettem, igaz örömmel jöttem az olyan jeles város falai közé, aminőnek Kassa országos zertó ismeretes. Ez a benső rokonérzés azóta napról-napra, évről-évre velünk együtt egyre öregbedett, míg önk szíveket voltak módját találni, hogy még közvetlenebb szálakkal fűzzenek Kassa városához. Érttem ugyanis a diszpolgári megkülönböztetést, mellyel néhány év előtt megütötték. Öreg ember vagyok már én, majd nem egyidős a jubiláló egyházmegyével, de fogadom önöknek, hogy ha a végzet rendelése úgy akarná, hogy e várostól valamikor elbucsuazzam, akárhova mennék is, mindenkor szívesen gondolnék az itt eltöltött évekre s büszkén vallanám magamat kassainak. Szívből fakad a köszönet, mellyel érdemes szónokuk szép szavait viszonzom, arra kérve önöket: vigyék szeretettel, családjaik és polgártársaik körébe hálás köszönetemet és atyai áldásomat!

Délben kilencvenötötökü díszbél volt a püspöki palotában, amelyen az első pohárköszöntőt a királyra *Bubics* Zsigmond megyéspüspök mondotta. Kivüle *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszter a jubilálás egyházmegyét s nagynevű főpapját, mint a Lipót-rend nagykreatorsát ültette.

— Bismarck Herbert betegsége. Berlinből táviratozzák, hogy *friedrichsruhei* jelentés szerint *Bismarck* Herbert herceg akut májbetegségben szenved, amitől egészen lesoványodott. A herceg nem hagyhatja el a szobáját s csak botra támaszkodva tud járni. Az idén nem utazhatik már furdóre s nem fog megjelenni sem a szeptemberi Sedan ünnepen, sem az udvari mulatságokon.

— Merénylet a szultán ellen. *Konstantinápolyból* jelentik a *New-York Herald*nak, hogy a szultán ellen revolvermerényletet követtek el. A szultán azonban állandóan golyófogó-páncélt visel s ez foglalta a lövést. A testőrség parancsnokát, *Turik* basát letartóztatták.

— Tüntetés a magyar zászló miatt. *Eszéken* vasárnap este kövél bevették a magyar iskolának és a magyar tanító lakásának ablakait. A tüntetésnek az volt az oka, hogy a szerb iskolán a magyar zászlót tüzték ki. A rendőrség egy tüntetőt letartóztattott.

— Új aranybánya. Az orosz távirati ügynökség azt jelenti *Csaarovszkából*, hogy a városhoz tartozó területen új aranybányát fedeztek fel. A bányát most nagy gondalal vizsgálják.

— **Vilmos császár pohárköszöntője.** Vilmos császár még a tisztelet terén is eredeti tud lenni. Ért ahhoz, hogy mint lepje meg hallgatóit. Ki ne emlékezne még arra a pohárköszöntőjére, melyet nálunk tartott? Hogy mint tudott szavaival szívünkhez közelférközni, mint lobogott fel beszéde nyomán mindenféle a lekese-dés lángja? Most Altonában hódította meg egyik tiszttal a kedélyeket. Tegnap este tartotta a Kaiserhofban, ahol ünnepi lakoma volt Schleswig-Holstein tartomány részére. A császár egy asszonyt dicsőített felköszöntőjében. Asszonyt, de nem a másét, hanem a magáét. Szerinte a legjobbat, a legfenköltebbet, minden más asszony követeendő példáját. Csoda-e, ha a németek, a családi életnek ez a rajongói, a hitvesi erények e leglelkesebb tisztelői, a lánykedélyiek, az érzelmesek, mélyen meghatva, szeretettől csillogó tekintettel néztek le szédülőben az ő császárrukra, ki a hitves gloriifikálásában is a legelső az ő népében, ki politikai frázisok hangzatosítása helyett az ő szeretett asszonyának zeng éneket. Németország örömmámorban uszik, a német asszonyok pedig áhítatlan eltelve állnak meg a nagy császár előtt, aki nemcsak az uralkodók mintaképe, hanem mintaképe a német lovagnak, a dicsőnek, a nagygnak, kinek tetteit halhatatlan költői alkotások örökítették meg minden eljövendő nemzedék számára . . .

A felköszöntő szószertint így hangzott: Ha Istennek hálát adva látjuk az ország mostani virágzását és fellendülését, kötelességünk megemlékezni a nemes fejedelem alakjáról, aki itt él, aki német volt csontja velejéig, aki sulyosan és sokat szenvedett a nélkül, hogy eszményeibe vetett hitét veszítette vagy önmagához hűtlenné vált volna. Az ég azonban úgy rendelte, hogy az ujonnan kivitt német császári korona fénye Frigyes herceg legidősebb leányának, a császárnénak fején is ragyoghasson. Amit én 1890-ben Glücksburgban bátor voltam mondani a császárnéról, azt most már az egész ország fenntartás nélkül elismerte. Lujza királynéhoz hasonlóan a népszerűségben, melyet a szegények és a szenvedők iránti szeretet műveivel, népünk kincsének, a családi érzésnek ápolásával és emelésével szerzett meg, a császárné képe kitörülhetetlenül be van vésvé az összes slattvalók szívébe. Büszkén tekint a schleswig-holsteini országának fenkölt leányára. Ha tehát poharat emelek, hogy Schleswig-Holstein javára üritsem, ez kiválóképpen szeretett feleségemnek is szól, mint a tengerözve ország nemes leányának, mint az első német asszonynak, akit tartson meg az Isten mindnyájunknak áldásforrásként messze időkig. Ó felsége, vele Schleswig-Holstein tartomány hurrá! hurrá! hurrá!

A lakoma vége felé a császár közölte a trónörökös eljegyzését Cecilia mecklenburgi hercegnővel. A császár szavait nagy örömradiállal fogadták.

— **A német trónörökös eljegyzése.** Berlinből azt jelenti tudósítónk, hogy a császárváros lakossága már szeptember elsején sejtette, hogy a császári családban nagy esemény van készülóban. A mecklenburg-schwerini nagyherceg és családja érkezett meg aznap és nemcsak Vilmos császár és minden gyermeke, de az összes udvari méltóságok kimentek elébük a pályaudvarra. A pályaudvartól a királyi palotáig vezetvő ut el volt zárva és óriási néptömeg várta a fejedelmi vendégek megérkezését, amely a nap eseménye volt Berlinben. A kastélyban a császárné fogadta a nagyherceget. Ez a rendkívül szíves és meleg üdvözlés anonnal alkalmat szolgáltatott az eljegyzés hírére. Szombat este az operaházban nagy diszélodás volt. Az ünnepi előadás alkalmá nyílt a közönségnek arra, hogy a menyasszonyt lássa. Cecilia hercegnő magas, széke, nyulánk leány; szeretetreméltóságával

és elfogulatlanságával magára vonta a közönség figyelmét. Udvari körökben még akkor is kijelentették, hogy Sedan napjára a katonai díszszemlére minden évben több német fejedelem szokott Berlinbe jönni és ebben az évben a mecklenburgi nagyherceget hívta meg a császár. Nagy volt azután Berlinben az öröm tegnap este, amikor hivatalosan nyilvánosságra jutott a trónörökös eljegyzése. A hír mindenütt öröndetes meglepetést keltett. Kávéházakban és vendéglőkben minden belépő vendéget az eljegyzés hírével fogadtak s mindenütt hazafias tüntetés támadt és éltették a trónörökösét. Számos nyilvános helyiségben fölemelkedett a közönség és állva énekelte a császárr-himnusz. A trónörökös számtalan üdvözlő táviratot kapott. A politikai köröket különösen azért érdekl az eljegyzés, mert a hercegnő rokonságban van a gmundeni és a kopenhágai udvarokkal s egyik célja mindenesetre az, hogy a cumberlandi herceggel való kibékülést lehetségessé tegye. A mecklenburg-schwerini nagyhercegnő kinttétése is erre az igyeketre vetendő vissza. — A mecklenburg-schwerini nagyhercegtől ma a következő távirat érkezett az államminisztériumhoz:

Altona. Az államminisztériummal közlöm azt a nagyon öröndetes hírt, hogy szeretett nővérem, Cecilia mecklenburgi hercegnő a mai napon anyám és az én örömteljes bejegyzésem mellett eljegyzte magát a császári és királyi fenségével, a német birodalom és Poroszország trónörökösével. Remélem Istenből, hogy ezen az összeköttetésen, amelyről meg vagyok győződve, hogy egész Mecklenburgban örömteljes visszhangra fog találni, boldogult drága atyám áldása lesz. Frigyes Ferenc, s. k.

A menyasszony édesapja uralkodó fejedelem volt a mecklenburg-schwerini nagyhercegségnek, most már özvegy édesanyja pedig orosz nagyhercegnő. Testvérbátyja most a nagyherceg, aki nemrég a cumberlandi herceg Alexandra leányát vette feleségül. E szerint a német trónörökös közeli rokonságba került az utolsó hannoveri király családjával. Cecilia hercegnő nemrég Oroszországban volt, ahol azt beszélték, hogy jegyet fog váltani az eddigi trónörökösrel, Alexandrovics Mihály nagyherceggel, a cár öcsésével. A hercegnőt nagyon szellemes és vidám leányknak mondják. Kitiűnően zongorázik és fest.

Berlini tudósítónk jelenti, hogy a jegyepár a következő táviratban értesítette eljegyzésükről az uralkodó családok tagjait:

— **Jegyet váltottunk. Cecilia és Vilmos.**

A félhivatalos bécsi Fremdenblatt az eljegyzés alkalmából ezeket írja: Frigyes Vilmos trónörökös és Cecilia mecklenburg-schwerini hercegnő eljegyzésének híret nemcsak Németországban, hanem Ausztria-Magyarországban is örömteljes szimpátiával fogják üdvözölni, tekintettel a benső baráti és szövetségi viszonyra, mely az uralkodókat és az országokat összeköti. A fenséges völégény ismételt szívesen üdvözölt vendége volt a felségének. Ferenc József császár és király résztvett Berlinben a trónörökös ünnepies nagykorosításánál is.

— **Tisztviselői jubileum.** A postatakarékpénztár egyik osztályvezetőjét, Fáy Miksa számtanárost lelkes ovációkban részesítették ma tisztviselőitársai szolgálatának huszonötödik évfordulója alkalmából. A személyzet jókivánágának Schloßberg Rezső osztályfőnök adott kifejezést lendületes beszédben és ő méltatta az ünneplőnek kiváló érdemeit is. A jubiléust osinos emléktárggyal lepték meg tisztviselőitársai.

— **A nemzetközi szövetkezeti kongresszus.** A nemzetközi szövetkezeti kongresszus ma délelőtt vette kezdetét a központi bizottság üléssel, amelyen Wolff Henry elnökölt. Délben ünnepélyesen megnyitották a szövetkezeti kiállítást. A külföldi vendégek fogadását után Darányi Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke francia nyelvű beszédben megnyitotta a kiállítást. A Szövetkezeti Nemzetközi Szövetség nevében Wolff Henry mondott köszönetet a fogadtatásért s a kiállítás rendezéséért. A zajosan megjelzett beszéd után

a vendégek a kiállítás területén körutat tettek. A kongresszus külföldi vendégeinek egy csoportja délután dr. Horváth János és Viskár Béla kalauzálásával meglátogatta az asztalosok szövetkezete butorcsarnokát, majd a kocsiyártók szövetkezeti árucaernokát és végül a szabók szövetkezetét.

— **A tanár és tanítványa.** Sok hivatásos és nem hivatásos pedagógus próbálta már megoldani azt a kérdést, hogy miképpen lehetne közelebb hozni egymáshoz a tanárt és a diákokat. Zsufolt osztályokban, ötvenen, hatvanan ülnek a diákok a tanár előtt és nyilván másképp is viselkednek a jelenlétében, mint mikor egyedül vannak, vagy pedig otthon, a jól ismert, kedves falak között, ahol feszteleűl, kedvük szerint mozoghatnak. Majdnem lehetetlen ilyenformán, hogy a tanár megismerje alaposan minden tanítványát és helyes ítéletet szerezzen magának felőle. Ennek a célnak az elérését akarja előmozdítani Oldal János felsőerdősi polgári iskolai igazgató és tanártestülete azzal a javaslattal, amelyet a tanács elé terjesztett. Egyszerű kérdőívről van szó, amelyet a szülők töltöenek ki és sok olyan kérdésre adhatnának benne könnyű szírel választ, amelyet a tanár nem igen kaphat meg. A javasolt kérdőív főbb kérdései ezek lennének:

Egészséges-e a gyermek. Ha beteg, mi a baja? Milyen eljárást kövessen az iskola a gyermek egészségi érdekében? Van-e a gyermeknek valami testi fogyatkozása? (Közellátó, nagyothalló, hebegő stb.) Szokott-e naponkint sétálni? Szokott-e a városon kívül is járni? Megfordult-e már a Gellérthegyen, a Svábhegyen, a Zugligréten stb.? Volt-e már az Országházban, a Mátyás-templomban, a Nemzeti Muzeumban stb.? Megismeri-e a lábán álló gabonát? Vagy gyümölcsfát akkor, mikor nincs rajta gyümölcs? Vallásos-e gyermek? Szeret-e imádkozni és jár-e a templomba? Engedelmeskedik-e készségesen a szüleinek? Avagy engedetlen, makacs és közök-e? Jósziví-e? Szívesen segít-e ember-társán? Szerény-e, vagy szerénytelen, kérdő stb.? Öszinte és megbízható-e minden dolgában? Kitaró és következetes-e? Könnyen tanul-e? Mit szeret és mit nem szeret tanulni? Mit tanul magánután? Van-e helye, ahol a gyermek zavartalanul írhat és olvasgathat? Van-e magántanítója?

Első látszatra van itt néhány olyan kérdés is, amelyet sokan felesévalva olvasnak talán. Hogy volt-e már az a diák a Gellért-hegyen, a Muzeumban stb. Bizony sok olyan pesti ember is akad, aki idősebb, mint valami középiskolai diák és még sem volt ezeken a helyeken.

— **Automobil szerencsétlenség.** A szárguldó guillotinenek újabb áldozata van: báró Erlanger Károly, a bécsi ismert sportsman, Mint Salzburgból jelentik, báró Erlanger automobilje tegnap összeütközött egy közuti kocsi-val és báró Erlanger olyan veszedelmes sérüléseket szenvedett, hogy tegnap este meghalt. Báró Erlanger 32 éves volt. Pár nappal ezelőtt érkezett Salzburgba a báró Haymerle látogatására. Az automobil gépésze agyrázkódást szenvedett.

— **Istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség előjárósága az idei főünnepek alkalmából az egyetemi hallgatók számára ünnepi istentiszteletet rendez a Vigadóban. Belépőjegyek szeptember hó 7-én, szerdán délelőtti 9 órakor a hitközség központi irodájában (VII., Sip-utca 12. sz.) válthatók index előmutatása mellett.

— **Baleset az audiencia után.** Bécsben ma az általános kihallgatások után Meyhokovits Anna, egy volt tengerészeti biztos 55 éves özvegye, amikor a Batthyány-lepesőn lefelé haladt, elájult és összerogyott. Az önkéntes mentők hamarosan magához térítették és lakására szállították. A királynak tudomására jutott az eset és szárnységde utján tudakozódott az asszony állapota felől.

— **Az állami tisztviselők hitelviszonyai.** Az Államtisztviselők Országos Egyesületének választmánya ma délután Vörös László nyugalmazott államtitkár elnöke alatt rendes ülést tartott. A titkár, pénztáros és ellenőr jelentésének meghallgatása után Vörös László elnök előterjesztette a tisztviselői kar hitelviszonyainak rendezése ügyében kiküldött bizottság jelentését, amelynek kapcsán azt az indítványt tette, hogy álljon el a választmány ama korábbi tervétől, hogy egy szövetkezeti alapon létesítendő és a kormány által támogatott bankot állít fel az állami tisztviselők hitelviszonyainak rendezése és hitelügyeinek kielégítése érdekében, mert a miniszterelnök intervenciója folytán már a legközelebbi jövőben remélhető, hogy egyik nagyobb fővárosi pénzintézet utján az állami tisztviselők hitelügyeinek méltányos kielégítése lehetséges lesz. Együttal biztosítani kívánja az állami tisztviselők országos egyesületének beleszólását, a hitelnyújtás kérdésében, valamint a nyereségnek egy bizonyos hányadát az egyesület részére. A választmányi ülés mindezt helyesléssel tudomásul vette és megbizta az eddig kiküldött bizottságot, hogy ilyen irányban a kellő lépéseket tegye meg. Ezután Vörös László közölte a választmánnyal, hogy úgy a kultuszminiszter, mint a kereskedelmi miniszter ígéretét bírja arra, hogy a tisztviselők gyermekei részére létesítendő internátus a legközelebbi jövőben fel fog állítani s erre már a szükséges összeg is rendelkezésre áll. Bogárdy Jákó azt indítványozta, hogy a fővárosi kisebb javadalmazású családok tisztviselői mindnyájan drágasági pótlékokat kapjanak, amit a választmány helyesléssel elfogadott és elhatározta, hogy ez iránt kérvénnyel fog a kormányhoz fordulni, melynek átadására Vörös László elnököt kéri fel.

— **A harmadik egyetem.** Több lap — *Berzeviczy* miniszter kassai utjáról írva — szó szerintinek feltüntetett szövegben közölte azt a választ, amelyet a miniszter a jászói prépost által vezetett egyetemi bizottságnak adott. Mint legilletékesebb helyről jelentik, a közölt szöveg nem felel meg híven a miniszter által mondottaknak. A miniszter biztosította ugyan a küldöttséget, hogy *Kassa* város kulturális intézményeinek a lehető legmagasabbra leendő kifejlesztése érdekében minden tőle telhetőt meg fog tenni, de a harmadik egyetem Kassán leendő felállításának kérdése olyan konkrét formában, mint azt a szóbanforgó közlemény feltünteti, sem a küldöttséget vezető jászói prépostnak a miniszterhez intézett beszédében, sem a miniszter válaszában nem fordult elő.

— **Inség és munkahiány.** *Pozsony*ból táviratozzák: A mai városi közgyűlés közben a szocialisták a karzatról nagyszámú nyomtatott céldulat dobta a terembe ilyen szöveggel:

A munkanévelés *Pozsony*ban igen nagy, a drágaság türelhetlen. Felcsögeink és gyermekeink éheznek, gondoskodjatok munkáról és legyetek rajta, hogy az élelmiszerekkel folytatott uzsora megszűnjék. *Pozsony város munkátlanjai.*

A céldulat dobása után a munkások eltávolították a karzatról. Az e tárgyra vonatkozó interpellációra *Bartal Aurél* főispán kijelentette, hogy inség jelei eddigéig nem mutatkoztak, ha mutatkoznának, ismerni fogja kötelességét.

— **A velencei műkiállítás.** A velencei polgármester meghívására a magyar kormány értesítette az olasz külügyminisztériumot, hogy Magyarország hivatalosan részt fog venni a velencei nemzetközi műkiállításon. Velence városa, amint már az előkészületekből is látható, nemes barátsággal fogadja a magyar művészeket, a kiállítás egyik legszebb helyét jelölte ki a számkra és a rendező-bizottság is mindenképpen kedvez a magyar kiállítóknak. A kiállított tárgyak szállításának és megőrzésének költségeit az igazgatóság viseli, amely azonkívül magára vállalta a kiállítóknak műveik eladásánál való képviselőit is. A kultuszminiszter megbízásából *Zselinsky Mihály* államtitkár köszönte meg Velence szívélyes meghívását.

— **Halál a hegyek közt.** *Biseschi Paolo* olasz vezérnaggy, aki Milanból Zürichbe utazott szabadságra, tegnap vezető nélkül indult a

hegyek közé s lezabált. Ma találták meg holttestét.

— **Az orvosok kongresszusa.** *Siófokról* jelentik: Az Országos Orvos Szövetség itt tartotta rendes évi kongresszusát dr. *Kéty* Károly egyetemi tanár, udvari tanácsos elnöke alatt. A kongresszus megnyitása után egyhangulag megválasztották *Hornig* Károly veszprémi püspököt, *Kolossváry* József főispánt és *Koller* Sándor alispánt díszelnököül, kiket küldöttségileg hívták meg az ülésre.

Báró *Hornig* Károly lelkes szavakban köszönte meg a szövetség bizalmát. Ezután *Kolossváry* főispán és dr. *Vadny* Szilárd a veszprémi megyei fiók-szövetség elnöke, üdvözölték a kongresszust a megye közönsége és orvosi nevében. A napirendre áttérve *Kéty* elnök megnyitójában felhívta az Országos Orvos-Szövetség tagjait az összetartásra. Ujabbban a közégi és körorvosok külön szervezkedtek, aminek szerinte sem oka, sem célja nem lehet, mert a szövetség kebelében az orvosi rend egyes kasztját képviselő egyesület nem fér meg. Az egyhangú lelkesedéssel fogadott megnyitótán dr. *Flesch* Nándor főtitkár terjesztette elő a beható titkári jelentést, majd pedig dr. *Hochhall* péntári jelentését vette tudomásul a kongresszus.

Dr. *Kerecs* ezután előterjesztette a közegészségügy államosítására vonatkozó törvényjavaslat-tervezetnek a közszolgálatban álló orvosokról szóló, eddig teljes átoldozásban elkészült részét. A törvénytervezet szerint valamennyi közszolgálatban álló orvos kinevezése tekintetében a belügyminiszter intézkedik. Ezek az orvosok az állampénztárból kapják a fizetésüket. Nemcsak gyógyító orvosok, hanem egyszerűen egészségügyi tisztviselők is, akiknek hatósági orvosok szolgálati pragmatikájában elősorolt kötelességek keretében korlátozott intézkedési jogkörük van. A körorvos fizetése 1600 korona és a körülményekhez meg viszonyokhoz mért helyipótlék. Azonkívül kap megfelelő lakást vagy 500 korona lakaspénzt és ötdéves korpótlékban részesül. Évenként az állami tisztviselőkhez hasonlóan szabadságot kap. Tíz évi szolgálat után nyugdíjképes és 30 évi szolgálat után teljes nyugdíjat élvez; akarata ellen azonban 30 évi szolgálat után is csak rokkantság esetén nyugdíjazható. Létesítendő az egészségügyi gyakornokok intézménye. E gyakornokok egyetemes orvosi doktori oklevél alapján, a főorvos mellett szaksegédi minőségben alkalmazhatók, mindazon teendőket végzik, amelyekkel őket a főorvos saját hatáskörén belül megbizta. Hatáskörüket éppen ezen főorvosi megbízás szabja meg. A főorvos rendelkezéseit teljesíteni tartoznak; de a járárosorvosoknak és körorvosoknak nem feleltessék és a közigazgatási tisztviselőkkel semmiféle függési viszonyban sincsenek. Elöljáró rangfokozat szerint történik. Javadalmazásuk legalább 1200 korona. Egészségügyi rendőrség szervezendő, arra alkalmas egyénekből, akik összes jogaikra és kötelességeikre nézve egy országos érvényű szabályzat szerint kioktatandók.

A javaslatot dr. *Kardos* Sándor, dr. *Berenesik* Sándor, dr. *Boskovitz*, dr. *Bodnár*, dr. *Rényi* és dr. *Krajcsik* hozzájárulása után nagy szótöbbséggel elfogadták. A jövő évi kongresszus helyéül *Marilla-fürdőt* jelölték ki, az elnök az ülést bezárta.

Keszthelyről táviratozzák, hogy az orvosi kongresszuson résztvevők közül százharcman ma délelőtt a Baross-gözhajón a székesfehérvári honvédenekar kíséretében odaértek. A feldisített kikötő bejáratánál *Hury* megyei főorvos és *Stieder* Lajos városi ügyész fogadták a vendégeket, mire *Kéty* rövid köszönetet mondott. A vendégek a kikötőtől kocsiokon *Hévízre* mentek a fürdő megtekintésére. Délután 1/22 órakor visszatértek a balatoni Hullámszállóban tartott bankettre. Dr. *Kéty* Károly udvari tanácsos a lakomán lendületes beszédben éltette a királyt. Dr. *Lukonich*, a zalamegyei orvosszövetség alelnöke *Kéty* éltette. Beszéde közben zaj támadt, mivel azt mondotta, hogy az orvosszövetségen elégedetlen tagok vannak, akik nem igyekeznek a többiekkel vállaltat együttléködni. *Lukonich* a nagy eláll-kiállítások miatt kénytelen volt beszédét befejezni. Beszéltek még dr. *Petz* György megyei főorvosa, *Csertán* Zalamegye alispánja, dr. *Tassy* és dr. *Neumark* Béla. Bankett után a vendégek megtekintették a várost és 5 órakor hajón visszamentek *Siófokra*.

— **Elhunyt szobrász.** *Berlinből* táviratozzák, hogy a múlt éjjel ott meghalt *Antonio Chiatton* szobrász, *Chiatton* mintázta *Rudolf trónörökös* korfui és *Erzsébet* királyné területi szobrát.

— **Ezeréves város.** Nem mindennapi ünnepet ültek tegnap *Mödling* városában. Ezer

esztendeje immár annak, hogy ezt a virágzó iparral bíró várost megalapították. A rika ünnepet megfelelő díszszel tették emlékeztetőssé a város lakói.

— **Az amerikai magyarság ünnepe.** *New-Yorkból* táviratozzák a *Kivándorlasi Értesítőnek*, hogy vasárnap délután ment végre a new-yorki egyesült magyar egyesületek által gróf *Apponyi* Albert és a magyar delegátusok tiszteletére rendezett fogadási díszünnepély. Az érdeklődés óriási volt és a siker minden várakozást felülmúlt.

Vasárnap délután 3 órára volt kitűzve az ünnepség, de már jóval előbb óriási közönség szorongott a *Lexington Ave* 43-ik utcájában, ahol a *Grand Central Palace* áll. Ennek impozáns méretű termében tizenöt ezer ember gyűlt össze. A páholyokban new-yorki notabilitások foglaltak helyet, köztük a város polgármestere. Külön emelvény volt a magyar delegátusok számára, akik a *Waldorf-Astoria*-szállóból bandérium kíséretében érkeztek meg a gyűlés helyére. Az után csoportosult tömeg és a terem közönsége viharos ovációkban részesítette *Apponyi* és társait. A fogadó-bizottság nevében *Aposton* Gábor lelkes hangú beszédben üdvözölte a magyar törvényhozás küldötteit, biztosítván őket, hogy minden amerikai magyar ismeri szent kötelességét szülőhazájára iránt, ha azt valaha veszély fenyegetné. Hódolattal emlékezett meg ő felségéről is. Utána *Kovács* József plébános és *Blau* Vilmos ügyvéd, a New-yorki Republikánus Kör elnöke, — ez utóbbi angolul — tartottak üdvözlő beszédeket, amelyekre gróf *Apponyi* Albert először magyarul, majd angolul válaszolt, frenetikus hatást keltnév szavaival. Figyelmeztette a magyarokat, hogy tartassanak össze és a szülőhazájuk való ragaszkodást hozták összhangba az új hazájuk iránt tartozó kötelességekkel. A jelenlévő amerikaiakat különösen felvillanyozta az a meleg hang, amellyel a magyaroknak az Egyesült-Államok iránt való hálájáról nyilatkozott. Beszéltek még *Barabás* Béla és *Hock* János. Az ünnepélyen közreműködtek a new-yorki magyar dalos-egyesületek is. A new-yorki sajtó hasábos tudósításokban emlékszik meg az ünnepélyről és magasztaló szavakat szentel *Apponyinak*.

— **Az öngyilkos pap.** Tegnap délután — mint megírtuk — a *Promontori-úton* egy fiatal pap a *Duna* vízében főbe lötöte magát. Az öngyilkos pap *Gaerner* József 26 éves, nagytehermiesi születésű kegyesrendi tanár, aki két évvel ezelőtt Nagy-Károlyban, tavaly pedig *Pozsony*-szentgyörgyön tanított. A tudós fiatal papot Nagy-Károlyban mindenki szerette. Vidám fiatalember volt, két évvel ezelőtt azonban hirtelen buskomor lett. Az év végén arra kérte a rendfőnököt, hogy helyezze el Nagy-Károlyból. Kérését azzal indokolta, hogy szerelmes egy nagy-károlyi urileányba, aki viszonozza is érzelmeit, ő azonban annyira szereti pályáját és a hivatását, hogy feláldozza érte a szívét. A fiatal papot erre áthelyezték *Pozsony*-szentgyörgyre. De nem tudta elfelejteni a szép leányt. Csakhamar felujult az összeköttetés a pap és a leány között és minden nap irtak egymásnak. Ez év tavasszal a leány értesítette a papot, hogy szüleivel állandó tartózkodásra *Budapestre* utaznak. Az értesítés vétele után a pap megírta a kérvényét, hogy bocsássák el őt a rendből és menték fel a papi kötelekkel alól. Be sem várta a döntést, nyomában *Budapestre* utazott és itt az *Aradi-utca* 15. szám alatt vett lakást. Ez három hónappal ezelőtt volt. Letette a papi ruhát és boldogan sietett a szerelmeshez. Amíg azonban eddig a papi kötelek állotta boldogságuk utját, most az volt az akadály, hogy a fiatalembernek nem volt állása. Egész idejét álláskeresésre szentelte. Folyamodott a kultuszminisztériumhoz, ajánlkozott magánintézeteknél, de nem volt szerencséje. Állást nem kapott, a pénze elfogyott és támogatás, segítség nélkül maradt a nagy városban. Írt édesanyjának *Zsombolyára*, aki azonban, amikor meghallotta, hogy fia kilépett a rendből, tudni sem akart róla. Végre is beköszönt a szerencsétlenhez a nyomor. Az éhségtől *Placcó* Sándor tanár mentette meg, aki *Szondy-utca* 64. számú lakásán magához vette. A fiatal pap azonban nem bírta így soká a életet. Reményeiben csalatkozva, elhatározta, hogy agyonlövi magát. Levelet írt édesanyjának *Zsombolyára*, amelyben bejelentette, hogy öngyilkossá lesz, egyúttal bocsánatot is kért tőle. Levelet írt *Nagy József* *pozsony*-szentgyörgyi kegyesrendi tanárnak is.

Azután felöltözött papi ruhájába és magához vette a revolverét. Kiment a Promontori-utra. Itt a Rök-gyár mellett levették és az alsó ruhában a Dunába ment, míg a víz derekáig nem ért. A parton többen észrevették a szándékát, de már későn volt. A fiatal pap revolverével jobb halántékra lökte magát. Holtestét elvitték a hullámok. Nagy Józsefnek irt levelében öngyilkossága okául a nyomort emlegeti. A parton hagyott ruháját meg irányáit a rendőrség lefoglalta. A fiatal pap édesanyja Zombolyán lakik és most *Stefán Péter* földbirtokos felesége. Az édesapja Sápon volt vegyeskereskedő, de néhány évvel ezelőtt meghalt.

— **Vilmos császár mint balletrendező.** Kedves apróságot ír a Berliner Tageblatt Vilmos császárról. Szeptember elsején diszlocálás volt a berlini operában az *Coppélia* című balletet játszották. A ballet főpróbáján az egyik tánc sehogy sem sikerült. Hiába igyekezett a művész is meg a karmester is, nem tudták eltalálni a helyes tempót. Ekkor a császár, aki a nézőtérre volt, megmagyarázta, hogy a zenei akcentusok hova esnek és a fordulatokat hogyan kell csinálni. Természetesen mindenkit módított meglepett a dolog.

— Önök bizalmatlanul néznek rám — mondta a császár — pedig mégis így van.

És csakugyan helyes volt a császár oktatása. Magyarországon látta ugyanis azt a táncot és nagyon jól emlékezett rá.

— **Építőmunkások kizárása.** A kőművesek és az építések között kitört harc ma már meglátszott a főváros egész képen; úresen hagyott állványok, abbanhagyott épületrészek jeleztek, hogy tízezer munkás munka és kenyér nélkül maradt. Kilenc munkaadó azonban nem csatlakozott az építőmesterek határozatához és két százharminc főre tehető alkalmazottjainak még nem adták ki a könyveiket. Az elbocsájtott munkások a Triestyi nőház címzett vendéglőben üttették fel a tanyájukat, tegnap éjjel táncmulatságot rendeztek s ma is egész nap vígan voltak. Itt van állandó permanenciában a munkarendvő-biztosítók is, amely elhatározta, hogy semmiféle memorandumot nem terjesztenek a mesterek elé, hanem ragaszkodnak az egy hónap előtt készített munkabértervezethez. Holnap délután négy órákor nagygyűlés lesz, amelyen részt vesz az ott tanyázó munkások egész tömege. A magyarországi szaktanács, amely minden munkásszervezet megbízottjaiból áll, ma felhívást intézett párhívveikhez, amelynek egy része így hangzik:

Munkások! Elvtársak! Szervezeteink ellen megkezdtek az irtó hadjáratot. Szombaton az építési vállalkozók 10.000 munkást kizárták a munkából. Ennek nincs más célja, mint hogy az építőmunkások hatalmasan fejlődő szervezetét tönkretessék. Ha sikerül ez a gonoszterv, akkor szabad lesz a munkásnyuzás, szabad lesz a munkások zsirján való gyors meggazdagodás. És másfoglalkozású gyárosok és vállalkozók is könnyen felbuzdulnak e példán!

A végén a felhívás támogatásra szólítja fel az összes szervezett munkásokat. Ezzel szemben az építőmesterek ma délelőtt tanácskozára gyűltek össze a német-utcai testületi helyiségben, amelyen *Majorossy Géza* elnöklete alatt kimondották, hogy szolidaritásuktól nem tágtanak. Az elnök bejelentette a tagoknak, hogy a berlini és bécsi építőmesterek elvben szolidaritást vállalnak a budapestiek akciójával.

— **A Turul-labdájuk** fölaltalója, *Halácsy Antal* tornatanár vidéki körutrá indul, hogy találmányát ismeresse az iskolákban. A főigazgatók és tanfelügyelők leiratban értesítették a felügyeltek alatt álló iskolákat, hogy *Halácsy* be fogja mutatni találmányát a tanulólíjúságnak.

— **Körözött kereskedők.** A bécsi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Wenninger Antal* és *Wenninger Károly* tojás, vaj és baromfi kereskedők több hitelezési család elkötése után Bécsből megszöktek. A rendőrség intézkedett, hogy a szökevényeket, ha Budapestre érkeznek, letartóztassák.

— **Gyilkossággal vádolt mészáros.** Augusztus elején több lap azt írta, hogy *Ohányi Imre* szapolcai születésű hentesmester

Retek-utca 3. számú lakásán agyonverte *Lukcsi Ottó* nevű 14 éves inasát. A rendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy a hir nem igaz. Mindössze az történt, hogy *Ohányi* egyik segédje nádpálcával megverte az inast, akinek hátán a verés nyomai látszottak is. A verés okozta sebek azonban nyolc nap alatt begyógyultak.

— **Leégett asztalos-gyár.** Ma éjszaka nagyobb tűz pusztított a fővárosban, amely egy virágzó asztalos-telepet hamvasztott el. Éjjel fél tizenkettőkor jelezték a központi tűzörségnek, hogy *Madary Gábornak* a *Mátyás-tér* 6-ik szám alatt lévő asztalos-gyarában tűz pusztit. Az értesítésre kivonult a központi, VIII-dik és VI-dik kerületi őrség *Breuer* segédtsízt vezetője alatt. A kétemeletes nagy épület belső részén, az udvarban van az asztalos-gyár, egy egyemeletes épületben. A pinchehelyiségben van a gépház s a házbeliek állítása szerint itt keletkezett a tűz, amely hamarosan elharapózott az emeleti helyiségekbe is, ahol a munkatermek vannak, nagyon sok kőszülőfőben lévő butorral. A tűzoltóság hamarosan nekilátott a veszedelem lokalizálásának s ez háromnegyedóra munka után sikerült is neki. A gépház és a munkatermek azonban elégték, ezeket megmenteni már nem lehetett. A veszedelem azért volt nagy, mert hátul az udvarban van *Madarynak* a farktára, amely könnyen tüzet foghatott volna, a farktár mellett, a szomszédos telken pedig egy óriási faterlep van. A tűzoltóság gyors megjelenése azonban gátat vetett a tűz tovaterjedésének. A gyárban esett kár nagyságát, valamint a tűz keletkezésének okát eddig még nem tudták megállapítani.

— **Agyonszurt napszámok.** Megirtuk, hogy tegnap este a Kis-fuvaros utcában *Fodor János* napszámot ismeretlen emberek szíven szúrtak. A rendőrségnek sikerült kinyomozni a tetteseket. Az egyik *Bauer Gábor* budapesti születésű 21 éves gyári munkás, akit le is tartóztattak. A másik *Sommer Artur*, alnéven *Schmidt*, *Rotter József* mócsai születésű rovvott előéletű könyvkötő és nyomdász, aki megszökött. Sommert keresi a rendőrség.

— **Két család bankletéte.** Londonban 1901-ben háromévi börtönrre ítélték különböző családok miatt *Pindar György* és *Hantke Teofil* könyvelőket, akik most ülnek le a büntetésüket a *parkhursti* fogházban. A londoni rendőrséghez most bizalmas értesítés érkezett, amely szerint a család nagy összegeket tettek félre a Kicsalt pénzből és egyikük egy bécsi banknál *hétézer* font sterlinget letétbe is helyezte. A londoni rendőrség megkeresésére a bécsi rendőrség megindította a nyomozást, mindeddig azonban nem akadt a 7000 font sterling nyomára.

— **Késelésék.** *Fábián Menyhért*, *Szónyi Vendel*, *Béles János* és *Zsebők József* napszámok összeverekedtek a Futó-utca 24. szám alatt lévő koromban s e közben *Fábiánt* és *Szónyit* veszedelmesen összeszurkálták. A mentők mindkettőt a Rókus-kórházba vitték. — A külső Soroksári-ut 36. száma alatt *Rózsa József* napszámok és *Rózsa István* kőzkatona verkedés közben összeszurkáltak *Vén József* és *Kükonyi József* napszámokot, akiket a mentők az István-kórházba szállítottak. — *Tyudya József* napszámok és éjszaka részegen állított be *Óromvölgy-utca* 12. számú lakására, ahol minden előzmény nélkül megtámadta lakásudóját *Hojcsék József* napszámot és ennek a feleségét, *Kubicza Veroná* 43 éves napszámot, s vérsre verte őket. A mentők *Kubicza Veronát* a Rókusba szállították.

— **Fővárosi Orfeum.** Az őszi szezonra az ország ez egyetlen nagy varieté-színházában nagyszabású műsort állított össze *Waldmann* igazgató izléssel és kipróbált rutinnal. Az est legfőbb száma *Semeloff Ferka* föllépte, aki bájos egyéniségével és művészetével zajos tapsokat arat. A *Lubimile* zenei jelenete, a brácsa zenészet terén új jelent. *Eitners* és *Trucfalas*, az előbbieket sodronyművészetikkel, az utóbbiak bántulatos akrobatikus mutatványaikkal keltenek nagy tetszést. Az orfeum előadásai este 8 órákor kezdődnek és éjjelkor végződnek.

(x) Iskolászár-árjegyzék Kortész Tódornál.

(x) Szőlőmosók Kortész Tódornál.

(x) Kitűnő iskolai rajzszakoskodók 3 korától felfelé ajánl *Calderoni* és társa Budapest, Váci-utca 1.

Köburg Lujza szökése.

Budapest, szeptember 5.

Még mindig semmi biztos hir arról, merre jár vagy bujkál *Lujza hercegnő* és *Mattiasich*, de bár mint legfőbb érdekességét ez lesi kíváncsisággal a nagyvilág, minden napra jut egy-egy új részlet az eset krónikájához. Kétszertelenül nagyon figyelemreméltó e részletek között a gróf *Sternberg* reichsrathi képviselővel folytatott interjú, aki teljes komolysággal készült arra, hogy *Lujza hercegnő* és *Mattiasich* ügyét az osztrák képviselőházban megbolygassa. Ilyen módon bizonyos, hogy hosszabb folytatása is van előkészületben ennek az izgatott regénynek, amelynek élénkítéséhez nagyon hozzájárulnak majd *Lujza hercegnőnek* kilátásba helyezett leleplezései.

A hercegnő rejtekhelye.

Zürich, szeptember 5.

Svájc egész területén végzett szorgos kutatások sem vezettek *Lujza hercegnő* nyomára, a kutatásoknak nincs eredménye. A rendőrség kénytelen konstatálni, hogy sem Zürichben, sem Luzernben s az északi Svájcban egyetlen városban sem tudták felkutatni, hogy *Lujza hercegnő* és kísérete ott tartózkodtak volna.

Drezda, szeptember 5.

Itt az a hir van elterjedve, hogy *Lujza hercegnő* Párisban van, ahol *elmeorvosi vizsgálatnak* fogja magát alávetni. A vizsgálat három-négy hétfő fog tartani és a hercegnő csak ezután fog újra a nyilvánosság elé lépni.

Brüsszel, szeptember 5.

A belga udvarban nagyban titkolják a *Lujza hercegnőről* odaérkezett híreket. Sem a királyi palotában, sem a flandriai gróf palotájában nem adnak semmiféle felvilágosítást. A kérdezőknek azt a választ adják, hogy a palotában nem tudnak semmit. A külügyminisztériumot is ostromolja a kíváncsiak egész serege, de onnan sem kapnak felvilágosítást.

A kiadatás.

Brüsszel, szeptember 5.

Az emberi jogok megvédésére alakult liga felszólította a svájci szövetségi tanácsot, hogy ha *Lujza hercegnőt* megtalálnák, addig ne adja ki *Köburg Fülöp* herceg megbízottjainak, amíg valamely elmeorvossal meg nem vizsgálattja a hercegnő elmeállapotát.

Bern, szeptember 5.

Félhivatalosan kijelentik, hogy a szövetségi tanács igazságügyi osztálya arra az esetre, ha *Lujza hercegnő* kiszolgáltatását kérik, arra az álláspontra helyezkedik, hogy a svájci bíróságok a kölcsönös jogi segély nemzetközi kötelessége alól magukat ki nem vonhatják, de hivatásukhoz tartozik, hogy minden egyes esetben ne csak a jogi előfeltételeket, hanem a külföldről érkezett kiszolgáltatási kérvény indító okait és céljait is megvizsgálják, mert különben annak a veszélynek teszik ki magukat, hogy külföldi jogi tévedések bűnrészeseivé vagy bosszúműve eszközeivé válnak, ami a nemzetközi jogszolgáltatás szellemével is ellenkezik.

Páris, szeptember 5.

Lujza hercegnő naplója legközelebb el fogja hagyni a sajtót. A memoárok az első laptól az utolsóig éles támadóirat, súlyos bizonyítékokkal felszerelve *Köburg Fülöp* herceg ellen. Beszéli, hogy a napló nyilvánosságárahozatalával a hercegnő befolyásolni akarja a franciaországi törvényeseket abban az esetben, ha *Fülöp herceg* az ő kiszolgáltatását kéri.

Mattiasich helyzete.

Zürichi távirat jelenti, hogy dr. *Stimmer*, *Mattiasich* ügyvédje tegnap odaérkezett s onnan valószínűleg *Winterthurba* készül, ahol állítólag a menekültek tartózkodnak.

Drezdából érkezett távirat szerint a szász

tormány nem elegendik bele *Lujza* hercegnő vétkésének ügyébe, az itteni ügyesség azonban valószínűleg föllép, mert gondnokság alatt álló gyermek megszületése büntetendő cselekmény. Tényformán, ha *Mattasich Szászországba* jönne, természetesen letartóztatnák.

Gróf Sternberg.

Egy bécsi lap munkatársa meginterjúvotta gróf Sternberg Adalbertet, akiről azt írták, hogy a Reichsrath elé viszi az ügyet. Az érdekes beszélgetés a következőképpen folyt le:

— Igaz az, gróf ur, hogy ön is szerepel a *Lujza* hercegnő ügyében?

— Közvetlenül nem. A szöktetési kísérletekben nem vettem részt.

— Eszerint hamisak a lapok erre vonatkozó hírei?

— Nem egészen. *Mattasichot* egy aktív tiszt ajánlotta figyelmembe. Tavaly nyáron arra kért, hogy álljak a *Mattasich* pártjára. „Lehetetlen” — válaszoltam neki. — „Nem akarok összeköttetésbe kerülni egy váltóhamisítólal.” Erre azt mondotta az a tiszt, aki jó ismerősöm, hogy ő jól ismeri a *Mattasich* ügyét és meg van róla győződve, hogy bírói tévedés áldozata. Erre megérttem, hogy küldje el hozzám *Mattasichot*, aki el is jött és egész csomó aktát hozott magával. Közölte velem a hercegnő megszületésére irányuló tervét. Csak akkor állottam a pártjára, amikor át tanulmányoztam az írásait és láttam, hogy a hadbíróság hallatlanul járt el úgy, ahogy az csak ilyen török országban lehetséges, amilyen Ausztria. Megérttem neki, hogy a Reichsrath elé viszem az ügyet, amelyet föltétlenül igazságszornak tartok, mielőtt sikerül a hercegnőt megszöktetnie. Természetes, hogy a hercegnő megszabadítására szükséges pénzt nem bocsáthattam rendelkezésére, mert az igen jelentékeny összeget tett ki.

— Legáltalában nem adott pénzt, gróf ur, *Mattasich*nak?

— Ez olyan diszkrét kérdés, amelyre nem szeretnék válaszolni.

— Volt *Elster* furdőben?

— Voltam. Marienbadban időztem egészségem helyreállítására céljából és több kirándulást tettem; csak véletlenül kerültem *Elsterbe*. Ennek az elsteri utazásnak semmi köze sincs *Lujza* hercegnő szokásához, amit a vizsgálat egyébként ki is fog deríteni.

— Is miiben fog állani az ön parlamenti akciója, gróf ur?

— Mint képviselőnek kötelességem ellenére állítani ezt az Ausztriában divatos rendszert, hogy a képtelen embereket az örültekházába zárják. Annál is inkább kötelességem ez, mert egy nagyon magasrangú emberünket ugyanaz a sors fenyegeti. A magam szemével tapasztaltam az egyik orvosi véleményét, amelyben az ill: „Dementia mentalis az aghyártá megvaságotása következtében, tudóveszes alapon”. Ha ez a herceg, akiről ez a véleményem szól, ma még szabadlában van, akkor azt csakis ő felsőrendű közzéteheti. Emlékeibe idézem az embereket *Girardi* esetét is, akit az örültekházába zártak zárnai, csakis azért, mert utájában állott egy millióos szerelmének. *Girardi* csak egy nagyon befolyásos asszony közbelépésének köszönheti szabadságát. Nem tudhatom, hogy hány ípeszü ember sínylődik még a tébolydában. Ha a hercegek sincsenek megvédve a tébolydák ellen, mennyire ki van nekik szolgáltatva más közzétehető halandó, ha el akarják tenni az utóból? *Lujza* hercegnő ügyében csak annyi részem van, hogy néhány tanácsot adtam arra nézve, hogy hogyan lehet ilyen dolgot sikeresen véghezvinni. De örülök, hogy sikerült a szökés és mindenestre teljesíteni fogom kötelességemet a Reichsrathban, mint a törvény és a jog véője. *Köburg* hercegeknek és dr. *Bachrach*nak azt tanácsolom, hogy *Mattasich* büntetőjogi üldözésének gondolatával ne foglalkozzanak, hanem inkább azzal, hogy ugyan hogyan fogják a közvéleménnyel elhárítani, hogy jogos, becsület és tisztesség dolg volt egy teljesen ípeszü asszonyt, akinek nem letszett a férje, az örültekházába záratni?

Beszélgetés *Mattasich*sal.

Sudekum német szocialista képviselő, *Mattasich* barátja, mint Párisból telegrafálják, a *Humanitában* a következőket írja:

— Néhány hét előtt alkalom volt egy szőcs helységben *Mattasich*sal beszélni. Régebbi kísérleteiben, hogy a hercegnőt megszöktesse, én is támogatam. A kísérletek nem sikerültek, de ezek a kudarcok nem törték meg *Mattasich* energiáját. Ha egy kísérlete megíusult, úgy nyomban mást gondolt ki. A legnagyobb nehézséget a pénzkérdés okozta, mert sok pénz nélkül lehetetlen volt a hercegnő szabadságát visszaszerezni. *Mattasich* sok ígérteket kapott ugyan, de pénzt senki sem tudott neki szerezni, míg végre akadt egy igaz barátja, aki a szükséges pénzt rendelkezésére bocsátotta. Meg voltunk róla győződve, hogy lehetetlen a hercegnőt a szanatóriumból kiszabadítani s ezért örömmel fogadtuk azt a hírt, hogy a hercegnő hosszabb időre *Elster* furdőre megy. Mindannyian alig vártuk, hogy a hercegnőt megszabadíthassuk. A hercegnőnek és *Mattasich*nak csak az a célja, hogy a hercegnő szabadságát visszaszerezzék és téves volna azt hinni, hogy *Mattasich* udvarol az asszonynak. Ezek az emberek nem szerelmesek, hanem csak közös harcra szöveteztek a jogtalanság ellen. A hercegnő illetékes orvosok által elnözték meg fogja vizsgálatni és bizik benne, hogy ezek az orvosok meg fogják állapítani beszámíthatóságát. *Mattasich* pörét újra fogják tárgyalni és a harc újra fog kezdődni.

Henri de Noussanne közzlése.

A *Le Journal* című párisi lap belső dolgozó-társa, *Lujza* hercegnő és *Mattasich* úgrének lelkes támogatója, a szöktetésnek valóssággal főmozgatója, lapjában a következőket beszéli el:

Igaz történet.

Mattasich végrehajtotta tervét. *Lujza* királyi fenség, a szász-kőburg-gothai hercegnő végtére szabadon van.

Ebben a percben, mikor ezeket a sorokat írom, még semmi értesüléssem sincs a szökevényekről. Tudtam, hogy a hercegnő kiszabadulása küszöbön van, de a szabadulás körülményeinek részletes történetét még nem ismerem. Ez idő szerint tehát még csak a következőket írhatom:

A fenségess asszony borzasztó helyzete sok nemesen érő szívet indított részvétre, úgy hogy *Mattasich* Gézának számosan felajánlották segítségüket. Stőger asszony, aki mint önfeláldozó barátrnő munkált a szabadság ügyében, valóssággal jobbkeze neki. F. S. ur volt még nagy segítségére, aki polkárútsársa neki. Ő fenségess saját szabad elhatározásából távozott el és jogosan nem is lehetett volna őt jogszartatani, mert már csupa merő jogtalanság folytán bízták *Pierson* doktor kezébe. Március végétől fogva figyelemmel kísértém ama kísérletek minden fázisait, amelyekkel a lindenhofi börtönből meg a coswigi és saxei gyógyintézetekből, illetőleg porkolábjai kezéből a hercegnőt kiszabadítani akarták. Az utóbbi esztendőben több hónapot töltöttem *Mattasich* társaságában, bolyongtam *Lindenhof* körül és ott volt alkalom a fenségess olyan körülmények közt látni, amelyeket most még nem volna célszerű nyilvánosságra hozni.

Most, hogy az egész világ újra *Lujza* hercegnőnek rendkívüli regényével foglalkozik, a sok találgatás és föltesvés között tanuvalóssággal a helyes utat akarom megmutatni.

Az év elején egy bécsi utam alkalmával véletlenül megismerkedtem *Mattasich* gróffal és ügyvédjével, *Stimmer*rel aki egyike a legtekintélyesebb ügyvédeknek Ausztriában, míg *Bachrach* doktor, a *Köburg* Fülöp herceg jogtanácsosa csak viszonylagos tekintélynek örvend.

Stimmer doktor és két bécsi író nyilatkozatai nyomán mindjárt kezdetben sejteni kezdtem, hogy gróf *Mattasich* Géza a látszat ellenére föllítte kényes a becsületére és csupán galád eszelővének az áldozata. Mikor pedig megismerkedtem a hamisítás történetével, melynek alapján a haditörvénysek megdöbentől részrehajlással és a jögtételeknek csesürésével-csavarásával őt elítélte volt, nyomban tisztában voltam azzal, hogy *Mattasich* nem hamisította azokat a váltókat, melyeket *Bachrach* doktor *Köburg* Fülöp herceg nevében mutatott be a bíróságnak és amelyekben *Lujza* hercegnő neve mellett nővérének, *Stefániának* a neve szerepelt.

Abban az időben, mikor a hamisítás történt, a két hercegnő, akik ma tényleg haragot tartanak, jó viszonyban volt és szolgálatokat tett egymásnak.

Meggyőződésem, hogy *Mattasich* bírői tévedésnek és ellenségei fondor machinációjának az áldozata. Elhatároztam tehát, hogy Bécsbe utazom

és kikutatom *Szász Köburg* Fülöp herceg életét is, kivált pedig azt a viszonyt, amelyben nevéhez állott. Szükségem volt erre, mert csak így alkothattam magamnak részrehajlatlan képet a köztük lefolyt drámáról.

A legnemesebb, legönzetlenebb emberi tettnek is van egy-egy rugója, amely számításból, jölen vagy jövendő előnyök elérhetésének a reményéből alakul. Lehet, hogy *Mattasich* is romélt, hogy majd egyszer törvényes hitvesévé teheti fenségess kedvesét. Mindazonáltal a börtönből való kiszabadulása óta minden tette csupán csak arra mutatott, hogy egy szerencsétlen, elhagyott és üldözött nőn akar segíteni, teljes szívvel-lellekkel, lovgiasan; azon az asszonyn, akit mindenki elhagyott, habár örökös volt egy nagy, nagy vagyonnak, rokona volt a bécsi, a berlini, a londoni udvaroknak. És ez a nő bezárva sínylődik az örültekházának egy hitvány kis épületében, ötven lépésre a *Drezda*—*Berlin* közt elúto vágytól, amelyen naponta száz meg száz vonat rohog végig; és egyedüli társasága egy osztrák leány, akinek udvarnő ugyan a neve, de valóssággal börtönőr, aki minden lépését figyeli.

Nem képzelhető nagyobb szenvedés, mint ennek a szerencsétlen nőnek a szenvedése, aki éveken át volt fogoly, elválasztva a világtól és nem hallva egyebet hazugságnál és fenyegetésnél. Még a fenyegetés nem is minden. Elkövettek vele szemben annál különbb dolgokat is.

Es az így örültek esmált hercegnőt őrizték éjjel-nappal. Künt, mikor kilépett az intézetből, a nép előtt a kíséret az udvariasság és tisztelet komédiáját játszotta irányában, míg a *Lindenhof* falai közt! . . . Vajjon ott hogyan viselkedett vele szemben *Gebauer* kisasszony?

A gróf szerette volna, hogy a hercegnő iratban nyilvánítsa ki a francia lapokban, hogy ki akar szabadulni a *Lindenhof*-ból. Főntebb említett F. S. barátja utján kezébe próbálta juttatni azt a levelet, melyben ezt kéri.

Most várjuk még meg a történeteket, hogy kellő időben mondhatjuk el mondat, ami érdekes és ügyünkre nézve hasznos lehet.

A hercegnő kiszabadulása legalább is a *Mattasich* pörének az újrafőlvételt és a hercegnőnek férje ellen intézendő keresetét fogja maga után vonni.

Végül borzalmas leleplezésekkel fenyegetőzik *Noussanne*, melyet *Köburg* Fülöp és a schleswig-holsteini hercegek, továbbá a belga királynak volnának föllítte kellemetlenek és hozzáteszi, hogy az ezután következő perek ebben az ügyben a francia bíróság előtt kell, hogy lefolyjanak.

Lujza hercegnő válása.

Róma, szeptember 5.

Vatikáni körökben azt beszélik, hogy *Lujza* hercegnő házasságának felbontását fogja kérni a szentszéktől. A hercegnő egész sereg okot fog fölméltetni, amely kérését jogosulttá teszi. Ez okok között lesz az is, hogy kényszerrel internáltak az elmeegógyintézetbe. A hercegnő polgári pert is akar indítani a férje ellen, tízmillió franknyi hozományának kisdása iránt.

Pierson nyilatkozata.

Pierson egészségügyi tanácsos hosszabb nyilatkozatot küldött egy bécsi lapnak, amelynek hasábjain *Alberti*, az elsteri furdő igazgató azt írta, hogy a felügyeletnek vétkességgel határos elmulasztása tette lehetségessé *Lujza* hercegnő szökését.

Pierson azt írja, hogy egy este körülbelül két hónappal ezelőt, amikor *Elsterbe* készült a leányához, átízen hozzá a hercegnő, beszélhetne-e meg este vele, mert aznap alig látta, ha igen, úgy felkeresi majd a lakását. Ez meg is történt, a hercegnő, ugymond, egy órahosszat ült nómmele és velem a verandán, több megbizást adott olyan elsteri emberek részére, akikkel ott még 1902-ben megismerkedett és ekkor először fejezte ki azt az óhaját, hogy szeretne három-négy hétig *Elsterben* nyaralni. Kért, hogy eszközöljem ki számára az engedelmet. A hercegnő egyszer már egy tengeri furdőbe kíváncskozott, de kérésének teljesítését megtagadták. A hercegnőt tényleg nagyon megviselte a túrhellen hősség és kromikus borbája a poros és száraz levegőtől még kellemetlenebbé vált reája nézve. *Pierson* megígérte a hercegnőnek, hogy megfontolja kérését és miután *Albertivel* beszélt és az ugyszólván kezeskedett a hercegnő biztonságáról, Bécsből megjött az engedelem az elsteri nyaralásra. *Pierson* augusztus 10-én érkezett meg *Elsterbe* a hercegnővel, akit *Kohary* hercegnőnek jegyzett be a szálló könyvébe. A hercegnő biztonságát még egyszer lelkére kötötte *Alberti* igazgatónak és beszélt ebben a dologban a rendőrkapitánnyal is és aztán hazautazott *Coswigba*. Nyilatkozatát *Pierson* így végzi:

Miután teljes három esztendőig valósság

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság.

Közlemény.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a tisztai menetszerű hajójaratokat Csongrád és Szeged között a f. évi szeptember 5-én Szegedről felfelé esedékes menetel, Csongrád és Szolnok között pedig f. évi szeptember 6-án Csongrádól felfelé esedékes menetel a személy- és áruforgalom lebonyolítására ismét megindítja.

Budapest, 1904. szeptember 3-án. Az igazgatóság.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

Az orosz-japán háboru.

Pétervár, szeptember 5.

Kuropatkin tábornoknak a cárhoz intézett 5-iki keletü távirata azt mondja:

Csapatunk visszavonulása Liaojangból a Taicheo jobb partjára 4-ikén éjjel jó rendben ment végbe. Az ellenség néhány kísérletét, hogy bennünket üldözzön, utóvédünk megakadályozta. 4-ikén az ellenség megerősítette hadállását bal-szárnyunkkal szemben, amennyiben a Jantai-bányától észak felé terjeszkedett. Pönsikou-Mukden irányában megállapított, hogy az ellenség a Taicheo jobb-partjára való átkelést Pönsikoutól nyugatra hajtotta végre. Liaojang és annak környéke felől is átkeltek a japánok 4-ikén a folyó jobbpartjára.

SPORT

Athletika. Vasárnap délután tartotta meg a III. ker. Torna és Vívó-Egyesület atletikai háziversenyét a dunaparti határ-utcai pályáján. A verseny, melyet nagy közönség nézett végig, a következőképp végződött: 100 yardos síkfutás (junior). I. Schaffer József, 2. Nagelbach Mihály, 3. Hönich Lajos. Idő: 11 1/2 mp. Diszkoszvetés. 1. Paulin János, 2. Ruda Győző, 3. Pfeiffer István. Eredmény: 30 m. 44 cm. Távolugrás: 1. Paulin János, 2. Schmideg Zsigmond, 3. Hönich Antal. Eredmény: 5 méter 60 centiméter. Labdahajítás: (junior) 1. Schmideg Zsigmond, 2. Oderszky Ferenc, 3. Pfeiffer István. Eredmény: 36 méter 30 centiméter. 20 yardos gátfutás: 1. Frenkó József, 2. Pfeiffer István, 3. Paulin János. Eredmény: 21 méter. Tereplövésverseny. (804 1/2 m.) Első Tóth Ferenc (125 m. előny), II. Pfeiffer István (25 m. előny), III. Schmideg Zsigmond. Gerelyvetés. I. Paulin János, II. Oderszky Ferenc, III. Hönich Lajos. Eredmény: 31 m. 54 cm. Hármass ugrás. I. Frenkó József, II. Paulin János, III. Schmideg Zsigmond. Eredmény: 10 m. 64 cm. Kalapácdobás. I. Frenkó József, II. Paulin János, III. Breitner Miksa. Eredmény: 21 m. 26 cm. Síkfutás. I. Hönich Antal, II. Hönich Lajos, III. Schmideg Zsiga.

Alagi és bécsi löversenyek.

Szeptemberi meeting.

Budapest, szeptember 6.

Holnap ismét két helyen lesznek futtatások, Alagon és Bécsben. Az alagi program második napja is meglehetősen gyenge sportot ígér, amennyiben a nevezettek legtöbbje a tegnapi mezőnyök résztvevőiből áll.

A Kétévesek eladóversenyét a pesti pályán is figyelemreméltó formát mutató Gyöngygyuknak kellene megnyernie, de jó futást várunk Senki többet és Eye to Houndstól is.

A Rubel-akadályversenyben minden valószínűség szerint Portos lesz a győztes Páfrány előtt. A Gátverseny-handicap Ratking és a Geist-istálló küldöttei közt fog elődni.

A Háromévesek gátversenyében Fainéant tulajdonosa dacára is megismételheti multkori győzelmét; ellenfelét a Schossberger-istálló képviselőjében és Flying Dragonban keressük.

A Buvár-handicap a Pejacevich-istálló zsákmanya lehet, helyre Elegiének lehet igénye. Az Eladó kétévesek handikapját Avendianak

kell megnyernie, de jól futhat Gondolat és Kosnya is.

A bécsi program is gyengén ütött ki és csupán jelentéktelen futamokat tartalmaz.

A bevezető futamot Mineral és Trinidad közé helyezték.

A Handicapben végre Gazette juthat győzelemhez, ellenfele Parthenia és Per-bene.

A nap legjobban dotált futama a Stronzian-handicap, amelyben Irigy, Ragtail és Veneziának adjuk a legtöbb esélyt.

Az Eladóverseny jó dolog Royal Flush számára, míg a második helyért Master Jack és Thibet között fejldőhetik ki küzdelem.

Az Amaranthus-verseny néhány elsőrangú slágernek lesz találkozó helye. Szerintünk Macdonald fog győztesként kikerülni, de Szélescsendben veszedelmes ellenfele lesz. Helyre Lluabar tartathat számat.

A Kétévesek versenyében Siessnek adjuk az első esélyt, a multkoriban pullolt Bakancsos és Rieuse előtt.

A gátversenyt minden valószínűség szerint Marcheuse nyeri meg Rama thuri előtt.

Típijeink a holnapi napra a következők:

Alag.

- I. Gyöngygyuk—Senki többet. II. Portos—Páfrány. III. Ratking—Geist-ist. IV. Fainéant—Schossberger-ist. V. Pejacevich-ist.—Elegie. VI. Avendia—Gondolat.

Bécs.

- I. Mineral—Trinidad. II. Gazette—Per-bene. III. Irigy—Ragtail. IV. Royal-Flush—Master Jack. V. Macdonald—Szélescsend. VI. Siess—Bakancsos. VII. Marcheuse—Rama thuri.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A nemzetközi börtönügyi kongresszus.

A jövő esztendőben nemzetközi börtönügyi kongresszust tartanak Budapesten. Ennek előkészítése dolgában a nemzetközi börtönügyi bizottság ma délelőtt a képviselőház első számú termében ülést tartott, melyet Riekl Gyula miniszteri tanácsos vezetett. Az ülésen Plösz Sándor igazságügyminiszter is megjelent s a következő beszéddel üdvözölte a bizottságot:

Van szerencsém a jövő évben Budapesten tartandó nemzetközi börtönügyi kongresszus előkészítésére hivatott bizottságot a magyar kormány nevében a legszívesebben üdvözölni. Legyenek meggyőződve, igen tisztelt uraim, hogy különös örömről szolgál önököt körünkben tisztelni. Nemcsak a küldők és küldöttek iránti őszinte érzelmeinknek adunk ezzel kifejezést, hanem annak az élénk rokonszenvnek és nagyra-becsülésnek is, amelyvel nemes célra törekvő munkálkodásukat kísérjük. Magyarország törvényhozása a büntetőjogra és eljárásra vonatkozó törvényeiben arra törekedett, hogy a modern büntetőjog követelményeinek eleget tegyen. E törekvés, mely még a mult század első feléből származik, különösen a börtönügy terén is áthatotta a magyar törvényhozási adminisztrációt is. Most ismét közel állunk ahhoz, hogy büntetőtörvénykönyvünket reformáljuk és különösen annak büntetési módszerét is megjavítsuk, figyelemmel azokra az eszmékre, amelyeket az újabb tudomány helyeseknek ismer és az emberiség és a közjó egyaránt igényel, és amelyeknek zászlóvivője és előkelő munkása a nemzetközi börtönügyi kongresszus. Hiszünk és reméljük, hogy a Magyarország fővárosában tartandó VII. börtönügyi kongresszus újabb eredményekkel fogja az eddigiek sorozatát gazdagítani; az előkészítő-bizottság tagjainak kitünősége erre biztosítékul szolgál. Midőn működésüknek teljes sikert kívánok, van szerencsém a bizottság üléseit megnyitottaknak nyilvánítani.

A megjelentek a miniszter beszédét élénk tetszéssel fogadták. Ezután Riekl Gyula közönyt mondva a miniszternek az ülésen való megjelenéséért és a bizottságot üdvözölő szép szavaiért, a maga részéről is melegen üdvözölte a megjelenteket s hosszabb beszédben kifejtette a bizottság tanácskozásainak jelentős voltát. Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után átérték a napirendre, amelynek során a bizottság már ma elvégezte munkája nagy részét. A tanácskozásokat holnap folytatják.

TÁVIRATOK

Barcelona, szeptember 5. Egy rendőrgyőzők egy félreeső helyen egy bombát talált, amelyet az igazságügyi palotába vitt, ahol felrobbant és az épület egy részét elpusztította. Emberben nem esett kár.

Véres bányász sztrájk.

Róma, szeptember 5. A Tribuna jelel: Buggernben (Sardinia) 2500 bányamunkás a munkaidő miatt támadt differencia miatt sztrájkba lépett. A rend fenntartására kirendelt csapatokat a sztrájkolók ködobások s revorlörésekkel fogadták. 7katona megsérült. A csapatok először sortűzet adtak, de a sztrájkolók folytonos ködobalásá következtében később kénytelenek voltak a sztrájkolók közé löni. Három munkás életét veszítette, sokan megsebesültek. A hatóságok a zavargások színhelyére mentek, ahol a csapatörbítéseket is várják.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 5. Az 1889. évi második kibocsátási 3%-os földhitelorszjegyek huzása: A mai nyereményhuzásnál a 100.000 koronás nyeremény az 5240 sor. 13 száma, a 4000 koronás második nyeremény az 5291 sor. 52 száma esett. 2000 koronát nyertek a 3679 sor. 3. sz. és 5125 sor. 27 szám, 400 koronát nyertek 95 sor. 11 sz., 169 sor. 47 sz., 654 sor. 20 sz., 777 sor. 49 sz., 3730 sor. 1 sz., 6197 sor. 25 sz., 6205 sor. 9 sz., 6256 sor. 16 sz., 6598 sor. 39 sz., 7275 sor. 41 sz. Az ezután következett törlesztési huzásnál a következő sorozatokat húzták ki: 422 481 1899 2012 2025 5129 5339 6454 6885 7296, amelyek 1—50 számokat tartalmaznak és 200 korona névértékkel váltatnak be.

Bécs, szeptember 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatot buza tiszavidéki 10.90 —11.25 K., bányási 10.70—11.—K., mosoni és győri 10.60—11.—K. Rozs tót felvidéki 8.05—8.15 K., pestmegyei 8.15—8.25 K., különféle magyar 7.85—8.05 K. Tengeri 7.50—7.70 K. Zab 7.25—7.70 K., válogatott 8.25 K.

Bécs, szept. 5. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 649.25 Magyar hitelrészvény 757.50. Bécsi bankkegyesület 282.50. Union-bank 541.50. Länderbank 525.75. Osztrák-magyar államvasut részvény 434.50. Déli vasut 88.—. Elbavölgyi vasut 422.50. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 343.50. Rima-murányi vasut 509.—. Alpesi bányarészvény 445.—. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.35. Osztrák koronajáradék 97.05. Lombard —.—. Török sorsjegyek 129.75. Német bírodalmi márka 117.33—117.35. Napoleon d'or 19.04.

Napirend.

Naptár: Kedd, szeptember 6. — Rómái-katolikus: Zakariás. — Protestáns: Zakariás. — Görög-orszag (augusztus 24.) Eutik. — Zsidó: Elul 26. — Nap két: 5 óra 9 percek. — Nyugszik: 6 óra 14 percek. — Hold két: 12 óra 46 percek éjjel. — Nyugszik 3 óra 54 percek délután.

A miniszterek nem fogadjanak. Osztálysorsjegyek huzása. Kilenc órakor dél előtt. I. nap.

Madarász-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva egész nap. Belépő-díj 1 korona.

Könyves Kálmán-társaság művészeti szalon. (Nagy mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díj talanul.

Nemzetközi szövetkezeti kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva egész nap.

Nemzeti Múzeum. Régisírtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. — Néprajzi tár (Csillag-utca 3.) nyitva 9 óratól délután 1 óráig. Belépő-díj 1 korona. — Növénytar (Széchenyi-utca 1. sz.) megtekinthető kutatók számára díjtalanul 9 óratól délután 1 óráig. — A könyvtár történelmi és irodalomtörténeti kiállítása megtekinthető d. e. 9 óratól délután 1 óráig. Belépő-díj 1 korona.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig. Iparművészeti múzeum nyitva 9—1 óráig.

A földtani intézet múzeuma a Stefánis-utó nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Nyitva a könyvtárak zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és kelet mintára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség áru sításokat is eszközöl) a városligeti iparcsermokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V. kerület Váci-körút 33. szám).

KÖZGAZDASÁG

A papírárak felemelése. A Magyar Kereskedelmi Csarnok papirkereskedői szakosztálya ma ülést tartott, amelyen az érdekeltek elhatározták, hogy az összes papírneműk árát — azok különböző nemei szerint — 10 százalékgig menőleg felemelik. Ezen elhatározás indokául az szolgál, hogy a gyárosok — tekintettel az uralkodó vízhiányra és egyéb, a gyártást befolyásoló körülményekre — kénytelenek voltak gyártmányaik árát emelni.

Vasutak bevétel. Az Osztrák-Magyar Államvasut-társaság bevételé 5,300.248 korona (— 183.085 korona). Helyreigazítási többlet áprilistól 226.662 korona. — A Déli vaspálya-társaság bevételé 10,033.109 korona (+ 118.330 korona). Helyreigazítási többlet áprilistól 265252 korona.

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a *Passau—Linz—Bécs—Budapest—Mohács* között naponta és *Budapest—Zimony—Belgrád—Orsova—Turnseverin—Galac* között háromszor hetenként közlekedő személyszállító hajói a beállott vízjárulást követve ismét a nyári menetrend egész terjedelme szerint közlekednek. Ezenkívül a vegyes szolgálatú tisztai személyszállító hajójáratot e hó 4-én *Zimony* és *Szeged* között újból megnyitotta.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz árát *Budapest* 51.50 korona pénzben, 52.50 korona áruban. — *Bécsben* a kontingentál készáru 53.20 korona pénzben, 54.80 korona áruban.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.) A mai hétfői nap forgalma kisebb hozatalok mellett csendesen alakult. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: *Husfélék:* Vidéki marhahas eleje 68—76, hátulja 72—88 korona 100 kilonként. Öltött borjúk bőrben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 70—80, fil-lérel voltak a forgalomban kilonként, Borjúhas vidéki hátulja 70—100, eleje 60—80 fillér. Sertésusz szalonnával 108—112, szalonna nélkül 100—116 fillér kilonként. — *Vadfélék:* Nagy fejlett nyul 2—2.80, apró 1.20—1.40 korona. Fogoly 60—70 fillér darabja. Öz 140—160, vad-disznó 70—90, szarvas 89—90 fillér kilonként. — *Tojásban* szilárd az üzlet és ma I. rendű friss telt áru 68—70, gyengébb minőségű 64—66, koronát jegyzett eredeti ladánként. — *Tejtermékek:* I. rendű szövetkezeti teavaj 2.—2.30, jó friss főzövaj 1.60—1.80, friss tehén-turó 20—24 fillér kilogrammja. — *Élő baromfi:* rántani való csirke I.—1.30, sütni való 1.30—1.80, tyúk 2.—2.40, lud hizott 8.—14, sovány 4—6 korona páronként. Öltött libák iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Mai árak: szépen tisztán kezelt hizott áru 120—128 fillér volt kilogrammonként. — *Gyümölcsfélékben* élénk és mozgalmas az üzlet. Mai árak: Szőlő mézes és oporó 20—24, chassellai I. r. 34—40, II. r. 26—34, muscát és passatutti 40—52 fillér kilogrammonként. Körte I. rendű válogatott 40—50, Kálmán-körte 16—20, alma nyári válogatott faju 12—20, közép 6—8, apró kevert 4—6 fillér kilogrammja. Szilva magvaváló I. rendű 11—12, II. rendű 9—10 korona métermázsánként vagontételben. — *Burgonya* iránt állandóan jó az érdeklődés, de a piacra kerülő nagyobb tételek az árak hanyatlását okozták. Vöröshagyma és fokhagyma magas áron keresett.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztári részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 1180 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürű 45 f.-től 50 f.-ig kivételesen — kg.-ként, (vagy 39 K.-tól 51.—K.-ig páronként), középminőségű ürű 42 f.-től 44 f.-ig, kivételesen — f. kg.-ként vagy 30.—K.-tól 34 K.-ig páronként, kosokért — f.-től — f.-ig kivételesen — f.-ig vagy — K.-tól — f.-ig kivételesen — f. kg.-ként vagy — K.-tól — K.-ig páronként, kosok legjobb minőség — f.-ig páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként 17— korona, szeptemberi juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anyajuhokért 34—38 f. kg.-ként kiv. f., (18—22—K.-ig páronként), kislejtezett juhokért — f. kg.-ként (— K. páronként), kosokért — fillér kg.-ként (— korona páronként). — A vásár valamelyik élénkebb volt elsőrendű árura s ilyenekért 1—2 fillérel kilogrammonként magasabb áratok fizettek, ellenben silányabb minőségek még nyomott áron is nehezen voltak eladhatók. A forgalmi korlátozások a mai vásáron még érvényben voltak: előreláthatólag a jövő hétén hatályon kívül helyeztetnek.

Sertés-konsumvásári jelentés. (A székesfővárosi sertésvásár és közböghid intézvése.) Szeptember 5. Felhajtás összege 796 db sertés, — darab süldő. Előző napi eladatan maradvány 296 darab sertés, — darab süldő, összesen 1092 darab sertés, — darab süldő. Eladott 774 darab sertés, — darab süldő. Eladatan maradvány 318 darab sertés, — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 96— K.-ig, II. rendű 280—350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 96—104 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 92—102 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 87—92 fillérig, süldő fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősúlyban értendők.

Bécsi vágómarhavásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 3960 db magyar, 726 db galiciai, — db bukovinai, 429 db németországi, összesen 5115 darab szarvasmarha.

Árak: kilogrammonként elősúlyban magyar hizókök 50—68 fillér, I. rendű minőségű — 75 fillér, kiv. — fillér, II. minőségű — fillér, kiv. III. minőségű — fillér, galiciai hizókök 60—68 fillér, I. minőségű —, kivételesen — fillér, II. minőségű — fillér, III. minőségű — fillér; német hizókök 60—77 fillér, I. minőségű 88—, kiv. — fillér, legeleje — 88 fillér, II. minőségű 70—78 fillér, III. minőségű 48—64 fillér. Silányabb minőségű hizókök — fillér, parasztökör — fillér, legelő ökör — fillér. Bika 48—70 K., kivételesen — K., tehén 48—70 K., kivételesen — K., bivaly 70—46 K. Az árak métermázsánként, elősúlyban értendők, fogyasztási áddal együtt.

Bécsi sertésvásár. A holnapi sertésvásárra előreláthatólag 5600 fiatal és 6900 hizott sertést fognak felhajtani.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, szeptember 5.

A mai tőzsdén 21.000 métermázsza buza került a forgalomba, kezdetben tartott, zárlat felé néhány fillérel magasabb áron.

Rozsban tartottak voltak az árak. Tengeri jegyzése 5 fillérel alacsonyabb. Zab változatlan maradt.

Felmondattott 3000 métermázsza tengeri szeptember 10-én leendő átvétellel.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 10 K. 65 f., 300 mm. 82 k. 10 K. 50 f., 300 mm. 82 k. 10 K. 50 f. sárga, 100 mm. 81 k. 10 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 10 K. 45 f. felső, 100 mm. 80-5 k. 10 K. 57 1/2 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 55 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 45 f., 300 mm. 80 k. 10 K. 45 f., 150 mm. 80 k. 10 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 35f., 100 mm. 80 k. 10 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 25 f. felső, 200 mm. 79-5 k. 10 K. 35 f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 35 f. felső, 100 mm. 79 k. 10 K. 25 f., 100 mm. 79 k. 10 K. 25 f. felső, 100 mm. 79 k. 10 K. 125 f. úszkos, 100 mm. 78 k. 10 K. 15 f.

H.-m.-vásárhelyi: 1000 mm. 79-5 k. 10 K. 52 1/2 f.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 10 K. 45 f., 300 mm. 80 k. 10 K. 37 1/2 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 30 f., 600 mm. 79-5 k. 10 K. 42 1/2 f., 200 mm. 79 k. 10 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 10 K. 30 f.

Hartai: 1600 mm. 78 k. 10 K. 35 f.

Bácskai: 150 mm. 77 k. 10 K. 30 f.

Babotai: 2200 mm. 79-5 k. 10 K. 35 f.

Szent-Tamási: 1700 mm. 75-5 k. 10 K. 15 f.

Pancsovai: 1000 mm. 78-5 k. 10 K. 30 f., 1500 mm. 78 k. 10 K. 15 f., 2000 mm. 77-5 k. 10 K. 15 f., 4600 mm. 77-3 k. 10 K. 15 f.

Szerémségi: 2100 mm. 76-7 k. 10 K. 10 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 7 K. 62 1/2 f., 400 mm. 7 K. 60 f., 500 mm. 7 K. 57 1/2 f., 500 mm. 7 K. 60 fillér.

Árpa: 100 mm. 7 K. 35 f.

Zab: 200 mm. 7 K. 65 f. (6-áru), 550 mm. 7 K. 35 f., 100 mm. 7 K. 30 f. (uj-áru).

Tengeri: 200 mm. 7 K. 27 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti

áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	MÉIS	50 kilogramm ára		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	77	10,10	10,25	79	—
"	78	10,20	10,35	80	10,30
"	79	10,25	10,40	81	10,35
Fehérmegyei	77	10,10	10,20	79	—
"	78	10,10	10,25	80	10,15
"	79	10,10	10,30	81	—
Pestvidéki	77	10,05	10,20	79	—
"	78	10,10	10,25	80	10,20
"	79	10,15	10,30	81	10,25
Bácsági	77	10,10	10,15	79	—
"	78	10,15	10,25	80	10,30
"	79	10,20	10,35	81	—
Bácskai	76	10,05	10,20	79	—
"	77	10,15	10,30	80	—
"	78	10,20	10,40	81	—
Szerb	79	—	—	81	—

Egyéb gabonafélék		50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	7,60	7,75
"	középmínőségű	7,30	7,55
Árpa	alkalmaszerű, I. r.	7,30	7,50
"	másérendű	7,20	7,30
Köles	"	—	—
Zab	elsőrendű	7,30	7,50
"	középmínőségű	—	—
Tengeri	elsőrendű	—	—
"	6 feljebb	7,25	7,30
"	0 román vagy bolgár	—	—
"	cinquantina	—	—
Repce	lakozta	11,50	12,—

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza	10,29—10,32—10,35
Áprilisi buza (1905)	10,49—10,62—10,67
Októberi rozs	7,65—7,67—7,76
Áprilisi rozs (1905)	8,07—8,13—8,16
Októberi zab	7,—7,06
Áprilisi zab (1905)	7,32—7,37
Májusi tengeri (1905)	7,26—7,18

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza	10,31—10,32
Buza áprilisi (1905)	10,64—10,65
Októberi rozs	7,74—7,75
Áprilisi rozs (1905)	8,14—8,15
Októberi zab	7,05—7,06
Áprilisi zab (1905)	7,36—7,37
Májusi tengeri (1905)	7,24—7,25

Délután fél 5 óraker zárul:

Októberi buza	10,35—10,36
Áprilisi buza (1905)	10,68—10,69
Októberi rozs	7,81—7,82
Áprilisi rozs (1905)	8,21—8,22
Októberi zab	7,08—7,09
Áprilisi zab (1905)	7,39—7,40
Májusi tengeri (1905)	7,27—7,28

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsdén a helyi értékek piacán szilárd volt az irányzat és különösen Rimamurányi vasúttervezvényekben volt élénk kereslet a bányáértékek emelkedése következtében. A többi értékekben nyugodt hangulat mellett tartottak voltak az árfolyamok. Délben Rimamurányi vasút-, Adria tengerhajózási és Városi villamos vasúttervezvényekben volt élénk üzlet, emelkedő árfolyamokkal. A nemzetközi értékekben kevés volt az üzlet. Valuta és ércáru magasabb.

A helyi értékek piacán szilárd volt az irányzat.

Előtőzsde. Szilárd. Osztrák hitelrészvény 650.—649.50. Magyar hitelrészvény 758.—. Osztrák-magyar államvasut 640.75—639.50. Déli vasut 91.—90.—. Rimamurányi vasut 506.50—507.50. Városi villamos vasut 333.—331.—korona.

Déli tőzsde. Tartott. Osztrák hitelrészvény 649.50—650.25. Magyar hitelrészvény 757.75—758. Osztrák-magyar államvasut 639.75—640.75. Rimamurányi vasut 506.50—509.50. Magyar leszámítolónk 452.—453.—. Közúti vas-pálya 574.—. Városi villamos vasut 331.75—332.—. Magyar koronajáradék 97.15 korona.

A helyi értékek piaca szilárd. Kötetett: budapest fővárosi takarékpénztár 2435.—. Magyar villamosági részvénytársaság 290.—. Adria magy. kir. tengerhajózási r.-t. 480.—481.50 korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizet-tek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.—korona, 8 napra 12—14 korona, 1904. szeptember hó végére 16—18 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 650.—. Magyar hitelrész-vény 758.25. Leszámítolónk 453.—. Rimamurányi vasut 509.25. Osztrák-magyar államvasut 640.25. Közúti vas-pálya 574.—. Városi villamos-vasut 332.—korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államháztartás. Magyar Államháztartás. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Csevitk államháztartás. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Egyéb nyilvános kölcsönök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Bankok. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Takarékpénztárak. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Hitelesítő-társaságok. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Halmek. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Vasmű- és gépgyár-részvények. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Bányák és téglagyárak. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Külföldi vállalatok részvényei. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Közlekedési vállalatok részvényei. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Szerjegyek. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

Pénzeszközök. Táblázat a pénzeszközökkel, pénzeszközökkel, pénzeszközökkel.

100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilváis: aszaloniai 12.50—13.— korona, szerbiai 10.50—11.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

As előzőszen a spekuláció érdeklődése a Bankverein- és egyes bányarészvények felé fordult, amelyekben átmenetileg élénk üzlet fejlődött és az árak emelkedtek. Általánosságban nyugodt volt az üzlet. A nemzetközi papírok realizálások következtében csökkentek. A spekuláció, várakozva a kelet-ázsiai harcterről érkező hírekre, tartózkodóan viselkedett. A helyi-értékek közül az építő, Adria, fegyvergyár- és brüxi közszénrészvényekben volt kereslet.

A déli tőzsdén berlini magasabb jegyzések következtében emelkedtek az árfolyamok. Nemzetközi papírok keresettek voltak. Hitel- és Államvasut-részvények emelkedtek. Prágai vasmű 2340, Csehbánya 1375, Adria 481, Brüxi közszén 641.

Zárlat nyugodt, kevés változással. A magán-kamatláb 3/8%.

Bécs, szept. 5. (Magyar értékek zárlata). 4% aranyjárdék 118.95. Magyar koronajárdék 97.10. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 161.50. 4% magyar földtelepmentesítési kötvény 97.35. Magyar hitelbank-részvény 757.—. Magyar nyerevény-kölcsön-sorsjegy 206.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Rimaurányi vasműrészvény 508.75. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 509.—. Adria hajózási r. t. 178.—.

Bécs, szept. 5. (Osztrák értékek zárlata). 4 2/2% papírjárdék 99.35. 4 2/2% ezüstjárdék 99.35—100.14. 4% osztrák aranyjárdék 119.20. Osztrák koronajárdék 99.25. 1880. sorsjegy 152.85. 1864. sorsjegy 257.—. Osztrák hitelsorsjegy 461.—. Osztrák hitelrészvény 649.—. Angol-osztrák bank —. Unióbank 325.50. Bécsi bankgyűléslet 541.—. Osztrák Länderbank 432.58. Osztrák-magyar bank 1614.—. Osztrák-magyar államvasut 639.50. Déli vasut 87.75. Elbavölgyi vasut 421.50. Dunagőzhajózási társaság 866.—. Alpei részvény 444.75. Dohányrészvény 343.—. 20 frankos arany 19.03. Cs. kir. arany (vert) 11.34. Londoni váltóár 239.65. Német bankváltók 117.30. Lipót-kohó 392.—. Bécsi Tramway Ltt B. —. Bécsi Tramway Ltt A. —. Osztrák Lloyd 693.—. Török sorsjegyek 129.25. Az irányzat nyugodt.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szept. 5. (Zárlat). 4 2/2% papírjárdék —. 4 2/2% ezüst járdék 99.50. 4% osztrák aranyjárdék 101.75. 4% magyar aranyjárdék 100.10. Elbavölgyi vasut —. Osztrák hitelrészvény 204.60. Magyar koronajárdék 97.50. Déli vasut 18.80. Osztrák-magyar államvasut 137.30. Károly Lajos vasut —. Kassa-oderbergi vasut —. Orosz bankjegyek 216.25. Bécsi váltóár 85.25. 4% új orosz kölcsön —. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Török dohányrészvény —. Alpei bányarészvény —. Olasz járdék 104.30. Disconto Commandit 191.30. Magyar hitelbank —. Általános villamosítási Edison 326.50. Dynamit Trust 182.50. Gelsenkircheni 232.75. Harpeni 216.50. Laurakohó 251.25. Az irányzat nyugodt.

Berlin, szept. 5. (Esti forgalom). 4% os magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 204.75. Osztrák-magyar államvasut 137.00. Déli vasut 18.75. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Osztrák bankjegy késszép —. Buhstiehradi —. Orosz bankjegy 216.25. (Ullmo.) Lombard —.

Páris, szept. 5. (Zárlat). Osztrák-magyar állami vasut —. Új török-konzol 81.87. Egyiptomi járdék 107.70. Osztrák Länderbank —. Párisi bankrészvény 1189. 3% os francia járdék 98.67. 4% os spanyol járdék 88.30. 3% os új törleszhető járdék —. Crédit foncier de France 703.—. Alpei bányarészvény —. 4% 1890. román kölcsön —. Görög kölcsön —. Váltó Olaszországra % pari. Váltó Amsterdamra 206.50. Váltó Brüsszelre 1/16. De Beers 468.—. Chartered 41.50. 5% os bolgár kötelezvény 427.—. Magyar aranyjárdék 100.80. Déli vasut 32.50. Váltó Londonra 252.40. Osztrák aranyjárdék 102.40. Török sorsjegy 122.—. Meridional vasut 147.—. 4% os olasz járdék 108.95. Ottoman-bank 571.—. 3% os francia járdék 98.67. Osztrák földhitelintézet 1301. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 326.75. 4% os 1896. román kölcsön —. Dohányrészvény 381.—. Váltó Bécsre 104.18. Váltó német piacokra 129.25. Rio 13.86. East Rand 208.50. Randfontein 76.—. Magyar jelzálogbank 544.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szept. 5. (Zárlat). 4 2/2% os papírjárdék 100.50. 4% os osztrák aranyjárdék 101.85. 4% os magyar aranyjárdék 100.35. Osztrák hitelrészvény 204.50. Osztrák-magyar Államvasut 137.50. Északnyugati vasut 135.—. Buhstiehradi vasut —. Londoni váltóár —. Bécsi bankgyűléslet 204.37. Villamos részvény 138.—. 3% os magyar aranykölcsön 83.50. 4 2/2% os ezüstjárdék 100.60. Osztrák

Koronajárdék 99.80. Magyar koronajárdék 97.60. Osztrák-magyar bank 116.40. Déli vasut részvény 18.90. Elbavölgyi vasut 107.—. Bécsi váltóár 852.33. Párisi váltóár 809.83. Unióbank részvény —. Alpei bányarészvény 223.25. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szept. 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok májusra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 204.50. Osztrák-magyar Államvasut 137.30. Déli vasut —. Német bank —. Disconto 121.80. Drezdai bank 155.20. Berlini kereskedelmi bank 161.80. Gelsenkircheni 222.30. Harpeni 217.30. Laura-kohó —. Olasz járdék —. Hibernia —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szept. 5. (Zárlat). 4 2/2% os ezüstjárdék 100.70. 1860. sorsjegy 154.—. Déli vasut 19.10. 4% os Osztrák aranyjárdék 101.50. Osztrák hitelrészvény 204.55. Osztrák-magyar Államvasut 137.30. Olasz járdék 104.—. 4% os magyar aranyjárdék 100.30. Az irányzat nyugodt.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szept. 5. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) 117—118 fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 116—117 fillérig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 117—118 fillérig. — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párónként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (párónként kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 k.-grammig terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz párónként 330 kilogramm feletti súlyban — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónként 240 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Könnyű párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm feletti súlyban) 121—122 fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 119—120 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 116—117 fillérig.

S e r t é s l e t z á m : 1904. szeptember 3. napján volt készlet 38,289 darab. — 1904. szept. 4. napján felhajtott 773 darab. 1904. szept. 4. napján elszállított 576 darab. 1904. szeptember 5. napján maradt készletben 38,486 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 5. —

Kinevezések. A képviselőház elnöke Tassy Károly képviselőházi irodagazgatót a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatba irodafőigazgatóvá, — a m. kir. igazságügyminiszter Ujfalussy Béla károlyfalvi kir. járásbírói a temesvári kir. ítélőtáblához elnöki titkárrá, Keller József nagybecsereki kir. törvényszéki irnokot a módosi, Bernáth Imre erzsébetvárosi kir. törvényszéki irnokot a kőhalmi kir. járásbírószághoz, Schannen Oszkár nagyszentmiklósi kir. járásbírósi irnokot az újvidéki, Grapka Ernő décsi kir. törvényszéki irnokot a dévai kir. törvényszékhez és Szokoly Zoltán vámosmiskolci kir. járásbírósi irnokot a vámosmikolcai kir. járásbírószághoz segédtelekkönyvezetővé, Perlaky József rahóci kir. járásbírósi telekkönyvi átalakító díjnokot a szilágysomlyói és Halbédli Géza nagyikikindai kir. törvényszéki díjnokot a törökkanizsai kir. járásbírószághoz irnokká, — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Hraskó Kálmán szarvasi ág. h. ev. tanítóképző-intézeti rendes tanárt a rozsnói állami felügyelő ág. h. ev. főgimnáziumhoz rendes tanárrá, Domszlay Olga, Perényi Ignác, Brósz Gyula, Hadaró János, Kaptay József, Schoda Ida, Kacsokovics Ilona, Boór Erzsébet okleveles tanítókat, illetve tanítókat, a tóvárosi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké, Kollát József, Borovicsény Gizella okleveles tanító, illetve tanítónőt a zimándi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé, Abafi Irma okleveles tanítónőt az orosházi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Weidenhoffer Ida okleveles tanítónőt az oppovai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Kukurally Julia okleveles tanítónőt a polonkai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, özv. Fertigné Ploy Hermin és Holéczy Mária okleveles tanítókat és szarvasi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, az országos izr. tanítóképző-intézethez Márki Ábrahám okleveles tanító gyakorló iskolai tanítónő, Ondrejovics István okleveles tanítót a cserno-leholti állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Zoltán Dénes okleveles tanítót a fumei Plase Mlakai külvárosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, — Málnási Dezső okleveles tanítót a hocsai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, — a temesvári kir. ítélőtábla elnöke dr. Mokry Ödön temesvári lakos végzett jogászt a temesvári kir. ítélőtábla kerületbe díjtalan joggyakorlókká, — a budapesti kir. ítélőtábla elnöke Mikovits József m. kir. kuriai hivatalozgát a vezetése alatt álló

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegybizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 58.— 68.— korona, vörös aprószemű 58.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánvási — korona, középszemű 68.— 74.— korona, nagyszemű 78.—82.— korona. Diannóászir: budapesti 70.—70.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen száritott vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—57.50 korona, 3 darabos 60.—60.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona,

kir. ítélőtáblához ajtónálává.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Chalupka Rezső krassószörényvármegyei kir. tanfelügyelői tollnokot Udvarhely vármegyébe, Szánkasi János baranyavármegyei kir. tanfelügyelői tollnokot Krassó-Szörény vármegyébe, Mocker Valéria oppovai állami elemi iskolai tanítónőt a pillisszentkereszti állami elemi iskolához, Horváth Ferenc városzalónaki és Gosztonyi Sándor községi állami elemi iskolai tanítókat a szolnoki állami elemi iskolához, — a nagybecskereki kir. törvényszék elnöke Papp Imre módosi kir. járásbírósi hivatalát a nagyszentmiklósi kir. járásbíróshoz, — a m. kir. igazságügyminiszter Salati József közhalmi kir. járásbírósi segédtelek könyvtárat a megyei kir. járásbíróshoz áthelyezte.

Pályázat. A marosvásárhelyi m. kir. állami kórháznál két másodorvosi állásra szeptember hó 30-ikáig adandók be a kérvények.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Szeptember 5. —

Table with columns: Állomások, Ma reggel 7h, Előző 24 órai, Hőmérséklet. Lists various locations like Alma-Salatina, Kismárk, Budapest, etc., with weather data.

Jelek magyarázata: K. — köd, Ny. — nyújt, D — derült, É — eszik. A felhőzet: 0 — egészen derült, 1 — többnyire derült, 2 — részben felhős, 3 — többnyire borult, 4 — egészen borult.

Hazánk keleti részein tegnap az eső még tartott, egyebutt azonban — kevés kivétellel — megszűnt. A hőmérsékleti maximumok nagyobbak voltak, mint az előző napon.

Európa nagyterjedésű levegőnyomási maximum borítja, amelytől délkeletre és északnyugatra depressziók vannak.

Európában a felhőzet kisebbedett és az eső inkább csak a Balkán-félszigetre szorított, ahol általában jelentékeny volt.

Klimalás: Egyelőre még hűvös idő várható, elvétel — inkább csak délkeleten — esővel.

Vizállás.

Table showing water levels (Vízállás) for various locations like Inn, Duna, Sárospatak, etc., with columns for date and water level.

Magyar királyi államaszolg.

122.599/904. szám.

PÁLYAZATI HIRDETMEY.

Az alírt igazgatólag a magyar királyi államaszolg. részére jövő 1905. évben szükséges lenovaj-kenőcs szállításának biztosítását ajánljuk, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kitűrt tárgyát képező lenovaj-kenőcs szállítására vonatkozó részletes módosított válmányi hazai kereskedelmi és iparkamarai megtekintendők és a magyar királyi államaszolg. igazgatósága anyagi és leltárbeszámoló (A III.) főkönyvtárával (Budapest, Andrássy-ut 73. szám H. emelet 40. ajtószám) ingyen megkaphatók.

A szabályszöveget kiállított egy koronás m. kir. okmány-bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi szeptember hó 27-iki déli 12 óráig a magyar királyi államaszolg. anyagi és leltárbeszámoló (A III.) főkönyvtárával átadandók, hiteles postán utján oda küldendők és a boríték ezen külsővel látnodó el.

Ajánlat lenovaj-kenőcs szállítására 122.599/904. A) III. számhoz.

Banattételek az ajánlott lenovaj-kenőcs egy évi értékelésére a közpénz- vagy állami létesítékre alkalmas értékpapírokban legkésőbb folyó évi szeptember hó 27-iki déli 12 óráig a magyar királyi államaszolg. budapesti főpénztárával leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módosított, betámasztás mellett állítottak ki, végül olyanok, melyek után banattételek nem tettek le, ügyembe nem vétetnek.

ISKOLAÖLTÖNYÖK
FIUK, GYERMEKEK ÉS LEANYKÁK RÉSZÉRE
A LEGIZLÉSESEBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRBAN
NEUMANN M.
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL
BUDAPEST, MUZEUM-KÖRÜT 1.

Egyéves önkéntesek és gazdaszok
Ez a képlet a leg-erősebb kivétel. Milyenkor is kéreje nagy képes árjegyzékem.
Férfi:
Bagaricsizma, szoros talp, halholyaggal vízmentesítve. 7.
Lovagelsizma, puha szárral, box vagy víx 12.
Vadászelsizma bagaric borból, nyelvel 9.
Borbúr, sima cipő vagy beütés 3., fűzős 2.30
Boxbőr, sevrő, fűzős vagy egysz 4.
Katonabakancs, borjúbőr 3.50, box 4.30
Szarvasbőr-cipő fűzős lábra 4.
Női:
Zergebőr, egysz vagy fűzős 3.
Box, sevrő vagy lákk fűzős 3.60
Sevrő, box vagy lákk gombos 2.80
Sevrő, szarvasbőr vagy box 3.60
Gyermekecipő 25 számú 1.30, 25-28 számú 1.80
Sportcipők nagy változatban, Ortopéd cipők méretük után. Nem tetelző árú kicserélők vagy a pénzt visszaadom

Agarut Dávid
Budapest, IV., Muzeum-körút 27.
Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huzgyszervi és bukókóros osztályon való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget
(hugyszófolysát, sebeket, syphilist és önfertőzésből támadt ideghajjakat).
Mögelpő az eredmény FÉRFIUI GYENGESEGNEL (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknek is.
Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz: kívántra gyógyszerék.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.
Félelelet: bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

KATAPHORESE
Uj gyógmód!
Főműhatatlan gyóghatás
IDEG-, NEMI-,
bőr-, vörbetegek, bujkoros (siphilis) betegségek, önfertőzés utóbjai és férfai gyengeségi állapotok impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyóghsiker után fizetendő. Előzetes intézet mintaszert gyóghterméveit.
Budapest, Teréz-körút 44., I. emelet.
Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetés alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

SURÁNYI GYÓGHFÜCÜKORKA
köhögés, rekedtség, mellbetegek ellen. 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvetel mellett belemenne.
SURÁNYI SZALON-CÜKORKA
ugyanazon árbán.
SURÁNYI CÜKORKAGYÁR
NAGY-SURÁNY, Nyitra megye.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP lan PAP lan PAP lan
1 Bészahajtagó vastag 8 db
1 kivébeid matracal ... 10.00
1 rouge paplan ... 1.80
1 csachmir paplan ... 2.50
1 szatin ... 2.40
1 atlasz csachmir ... 4.80
1 selyem atlasz paplan ... 8.50
1 fodros selyem at. papl. ... 18.50
1 jó vaston paplan lepő ... 2.00
1 ággy ... 1.30
1 fannell ággytakaró pokróc ... 2.50
1 ággytakaró ... 1.00
1 ággytakaró ... 5.50
1 jó lepőkróc ... 4.00
1 mell pokróc ... 4.00
1 szóp talj szőnyeg ... 7.50
1 sodrony acél ággybetét ... 5.-
1 tengeri matrac ... 4.50
1 szifon ... 5.-
1 ággytakaró ... 12.-
1 ággytakaró ... 3.-
1 ággytakaró ... 1.50
1 ággytakaró ... 4.50
1 ággytakaró ... 3.50
1 ággytakaró ... 1.50
1 ággytakaró ... 1.50
1 ággytakaró ... 1.50
1 ággytakaró ... 1.50
1 ággytakaró ... 1.50

GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzékét kívántra ingyen és bérmentve küldök. Vidékli megrendelések pontosan eszékizletnek, nem tetelző árú kicserélőtnek, vagy a pénzt visszaadatik.

Gyógyítható a sérv?
Ezre vonatkozó tanulmányt éppen most bonyolít el a sajtó. A könyveket, mely számos eredeti felvételt tartalmaz, bárkinnek ki címelt tudatja, ingyen és bérmentve küld-borítékban küldi:
POLITZER MÓR és FIA utóda
ez. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi kórházgyár
Budapest, V9. Deák Ferenc-utca 10. szám.
A címre ügyeljünk! Legrégibb cég e szakmában!
Alapított 1858-ban!

FÉRFI és NŐI
nemi betegségek,
fertőzőség (impotencia) általán gyóghatására legjobban ajánljuk
Dr. KAJDACS
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9-4-ig, este 7-3-ig.
Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is biztos gyóghsiker.

